

Universitet och högskolor

Högskolenyborjare 2023/24 och doktorandnyborjare 2022/23 efter föräldrarnas utbildningsnivå

Higher education. Level of parental education among university entrants 2023/24 and new doctoral students 2022/23

I korta drag

Föräldrarnas utbildningsnivå påverkar

högskolestudier

Vid 25 års ålder hade 47 procent i årskullen födda 1998 påbörjat högskolestudier. Övergångsandelens har varit ungefär densamma för födelsekullarna 1986–1998. Andelen som påbörjar en högskoleutbildning ökar med föräldrarnas utbildningsnivå. I årskullen födda 1998 hade endast 25 procent påbörjat högskolestudier senast vid 25 års ålder om föräldrarna hade en förgymnasial utbildning. Motsvarande siffra var 84 procent om föräldrarna hade en forskarutbildning. Trots de stora skillnaderna har den sociala snedrekryteringen minskat något i de yngre årskullarna födda mellan 1986 och 1998. Det beror på att andelarna som påbörjat högskolestudier minskat i flera grupper där föräldrarna är mer välutbildade, medan andelen ökat för dem med förgymnasialt utbildade föräldrar.

Mönstret att andelen som påbörjar högskoleutbildning är större ju högre utbildning föräldrarna har gäller för såväl kvinnor som män, men vid samma utbildningsnivå för föräldrarna är det en högre andel kvinnor än män som börjar studera i högskolan.

Skilnaderna mindre bland dem som läst högskoleförberedande gymnasieprogram

Det är främst elever från gymnasieskolans högskoleförberedande program som påbörjar högskoleutbildningar. Skillnaden i övergång till högskolan utifrån föräldrarnas utbildningsnivå är ungefär lika stor i gruppen som har genomgått ett högskoleförberedande gymnasieprogram som bland dem som har genomgått ett övrigt gymnasieprogram. Av dem som avslutat ett högskoleförberedande program hade 92 procent med forskarutbildade föräldrar påbörjat högskolestudier vid 25 års ålder, jämfört med 65 procent i gruppen som hade föräldrar med enbart förgymnasial utbildning. Motsvarande siffra för dem som avslutat ett övrigt gymnasieprogram var 42 procent för de med forskarutbildade föräldrar och 14 procent för gruppen som enbart hade förgymnasialt utbildade föräldrar.

Årskullarna födda 1995 och 1996 var de första årskullarna som avslutade ett gymnasieprogram enligt den nya gymnasiereformen, Gy11. För elever som läst ett övrigt

UKÄ UNIVERSITETS
KÄNSLERS
ÄMBETET

Regina Vilkénas, tfn 08–563 086 13
fornamn.efternamn@uka.se

Jesper Länk tfn 010–479 57 33
fornamn.efternamn@scb.se

Statistiken har producerats av SCB på uppdrag av Universitetskanslersämbetet, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1654-3424 Serie Utbildning och forskning. Utgivet den 11 december 2024.

URN:NBN:SE:SCB-2024-UF20SM2402_pdf

Tidigare publicering: Se avsnittet Kort om statistiken.

Utgivare av Statistiska meddelanden är Joakim Stymne, SCB.

gymnasieprogram har andelen med påbörjad högskoleutbildning vid 25 års ålder minskat kraftigt från 27 procent i årskullen 1994 till 16 procent i årskullen 1998. Den största förändringen skedde mellan årskullarna födda 1994 och 1995 när andelen minskade från 27 till 16 procent. Andelen med påbörjad högskoleutbildning har sedan årskullen födda 1994 minskat i samtliga grupper indelade efter föräldrarnas utbildningsnivå. Samtidigt var det en mindre andel bland födda efter 1994, jämfört med tidigare födelsekullar, som hade läst ett övrigt program. Andelen elever ökade i stället på de högskoleförberedande gymnasieprogrammen.

Studenter med högutbildade föräldrar är överrepresenterade i högskolan

Sett till den sociala sammansättningen bland högskolenybjörjarna läsåret 2023/24 hade totalt 49 procent högutbildade föräldrar, det vill säga föräldrar med minst en treårig eftergymnasial utbildning. Samtidigt hade 18 procent lågutbildade föräldrar, det vill säga föräldrar med högst en tvåårig gymnasial utbildning. Om rekryteringen till högskolan skulle motsvara fördelningen i befolkningen skulle andelen nybjörjare med högutbildade föräldrar vara ungefär 34 procent, medan andelen med lågutbildade föräldrar skulle vara 28 procent. Skillnaden mellan fördelningen i högskolan och den i befolkningen kan ses som en grov skattning av den sociala snedrekryteringen till högskolan.

Vanligast med välutbildade föräldrar bland de yngsta högskolenybjörjarna

Det är betydligt vanligare med högutbildade föräldrar bland yngre än bland äldre högskolenybjörjare. Läsåret 2023/24 hade 58 procent av högskolenybjörjarna som var högst 21 år när studierna påbörjades högutbildade föräldrar. Andelen minskar med stigande ålder, och i den äldsta åldersgruppen, 35– år, hade endast 15 procent högutbildade föräldrar. Det här mönstret bland högskolenybjörjarna speglar hur det ser ut i befolkningen; också där är andelen med högutbildade föräldrar störst i den yngsta åldersgruppen och minst i den äldsta.

Högutbildade föräldrar vanligt bland studenter som läser till läkare eller arkitekt

Andelen studenter med högutbildade föräldrar varierar mellan olika högskoleutbildningar. Bland nybjörjare på de större programmen mot yrkesexamen läsåret 2023/24 fanns den högsta andelen med högutbildade föräldrar på utbildningarna till läkare och arkitekt, 78 respektive 73 procent. På några andra högskoleutbildningar var fördelningen efter föräldrarnas utbildningsnivå mer lik den i befolkningen. Läsåret 2023/24 hade mellan 19 och 33 procent av nybjörjarna på utbildningarna till yrkeslärare, tandhygienist, specialpedagog, förskollärare, receptarie, speciallärare, röntgensjuksköterska, studie- och yrkesvägledare, specialistsjuksköterska, arbetsterapeut och grundskollärare högutbildade föräldrar, vilket var under nivån i befolkningen.

Bland nybjörjare på generella program läsåret 2023/24 var andelen med högutbildade föräldrar högst på masterprogrammen, 55 procent. På magister- och kandidatprogrammen var andelen 37 respektive 49 procent. På högskoleexamensprogram hade 33 procent av nybjörjarna högutbildade föräldrar. På de konstnärliga programmen hade nybjörjarna på de konstnärliga kandidatprogrammen högst andel med 61 procent högutbildade föräldrar.

Stor andel med högutbildade föräldrar vid Handelshögskolan i Stockholm

Andelen nybjörjare som har högutbildade föräldrar varierar stort mellan lärosäten. Bland lärosäten med minst 250 nybjörjare läsåret 2023/24 låg variationen mellan 30 och 78 procent, och det var Handelshögskolan i Stockholm som hade den största andelen. Därefter kom ytterligare ett lärosäte i Stockholm, nämligen Kungl. Musikhögskolan där 68 procent av nybjörjarna hade högutbildade föräldrar. Den minsta an-

delen nybörjare med högutbildade föräldrar, det vill säga 30 procent, hade Marie Cederschiöld högskola. Skillnaderna mellan lärosätena hänger delvis ihop med deras utbildningsutbud – till exempel tenderar lärosäten med en stor andel längre utbildningar att ha en stor andel studenter med högutbildade föräldrar.

Svensk och utländsk bakgrund gör skillnad när föräldrarnas utbildningsnivå är densamma

Den svenska befolkningen kan delas in efter svensk och utländsk bakgrund (inresande studenter ingår inte), och övergången till högskolan ser olika ut för de två grupperna när föräldrarna har samma utbildningsnivå. Bland dem med förgymnasialt eller gymnasialt utbildade föräldrar är det till exempel vanligare att börja i högskolan för personer med utländsk bakgrund jämfört med svensk bakgrund. Bland personer födda 1998 och som hade förgymnasialt utbildade föräldrar hade 13 procent börjat i högskolan senast vid 25 års ålder om föräldrarna hade svensk bakgrund medan motsvarande siffra för dem med utländsk bakgrund var 31 procent. Om föräldrarna var högutbildade, det vill säga hade en längre eftergymnasial utbildning eller forskarutbildning, var det omvänt en större andel som började i högskolan bland dem med svensk än med utländsk bakgrund.

Utlandsstudier vanligare om föräldrarna är högutbildade

Andelen som studerar utomlands ökar med föräldrarnas utbildningsnivå. Bland 25-åringarna 2023 med forskarutbildade föräldrar hade 18 procent studerat utomlands med svenska studiemedel. För 25-åringar med föräldrar som läst eftergymnasial utbildning om minst tre år var andelen med utlandsstudier 11 procent medan den endast var 3 procent bland dem med lågutbildade föräldrar.

En liten andel påbörjar forskarstudier men stora skillnader utifrån föräldrarnas utbildningsnivå

Andelen i en årskull som påbörjar studier på forskarnivå är mindre än andelen som påbörjar studier på grundnivå eller avancerad nivå. I årskullen födda 1993 hade 0,6 procent påbörjat forskarstudier senast vid 30 års ålder (övergångsandel till studier på grundnivå eller avancerad nivå fram till och med 25 års ålder var ungefär 47 procent).

Den sociala snedrekryteringen uppvisar samma mönster som vid övergången till grundnivå och avancerad nivå, vilket innebär att ju högre utbildning föräldrarna har desto större andel påbörjar forskarstudier. I födelsekullen 1993 var det endast 0,1 procent av dem med förgymnasialt utbildade föräldrar som hade börjat i forskarutbildningen senast vid 30 års ålder. Motsvarande andel var 4,7 procent bland dem som hade forskarutbildade föräldrar.

Större andel med högutbildade föräldrar bland doktorandnybörjare

Överrepresentationen av nybörjare med högutbildade föräldrar förstärks i övergången till forskarutbildningen. Bland nybörjarna i forskarutbildningen läsåret 2022/23 hade 59 procent högutbildade föräldrar, varav 12 procentenheter hade forskarutbildade föräldrar.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	5
Redovisning efter föräldrarnas utbildningsnivå	5
Högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå	7
Högskolenybjörjare	7
Nybjörjare på yrkesexamensprogram	11
Nybjörjare på generella program	13
Nybjörjare på konstnärliga program	14
Nybjörjare vid ett visst universitet eller högskola	15
Registrerade studenter	17
Övergång till utbildning på forskarnivå för examinerade på avancerad nivå	18
Utbildning på forskarnivå	20
Doktorandnybjörjare	20
Påbörjad svensk högskoleutbildning i årskullarna födda 1986–1998	24
Påbörjad utbildning på forskarnivå i årskullarna födda 1986–1993	31
Påbörjad svensk och utländsk högskoleutbildning 2013–2023	33
Kort om statistiken	35
Statistikens ändamål och innehåll	35
Definitioner och förklaringar	36
Information om statistikens framställning	39
Uppgifter om nybjörjare och examinerade	39
Uppgifter för årskullarna	40
Information om statistikens kvalitet	41
Bra att veta	42
Annan statistik	43
In English	44
Summary	44
List of terms	44

Tabeller

Från och med publiceringsåret 2020 publiceras bilagetabeller i en separat Excel-fil på publiceringssidan. Vid hänvisningar till bilagetabeller i det här SM:et avses den separata Excelbilagan. För mer information om tabellbilagan se *Kort om statistiken*.

Statistiken med kommentarer

Redovisning efter föräldrarnas utbildningsnivå

Syftet med det här Statistiska meddelandet (SM) är både att beskriva den sociala sammansättningen i högskolan och den sociala snedrekryteringen till högskolan. Det innebär redovisningar av föräldrarnas utbildningsnivå för olika nybörjargrupper i högskolan under läsåren 2013/14–2023/24 och redovisning av påbörjad högskoleutbildning vid viss ålder efter föräldrarnas utbildningsnivå för årskullarna födda 1986–2002. Redovisningen av nybörjarna avser nya studenter och doktorander exklusive inresande studenter och utländska doktorander. Från och med 2018 års SM inkluderas även vissa uppgifter om registrerade studenter och doktorander.

Redovisningen inleds med kommenterande text inklusive tabeller och diagram. I en extern tabellbilaga finns tolv bilagetabeller med mer detaljerade uppgifter. Redovisningen avslutas med *Kort om statistiken* som bland annat innehåller definitioner och en beskrivning av hur statistiken tas fram.

Föräldrarnas utbildningsnivå – definition

Med föräldrarnas utbildningsnivå avses nivån på utbildningen för den förälder som hade den högsta avklarade utbildningen, klassificerad enligt nivå i svensk utbildningsnomenklatur (SUN). Uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå hämtas om möjligt när undersökningspersonerna var 12 år.

Koppling mellan barn och föräldrar hämtas från SCB:s Flergenerationsregister och uppgifter om föräldrarnas utbildningsnivå från SCB:s register över Befolkningens utbildning.

Genom den successiva utbyggnaden från början av 90-talet av gymnasie- och högskoleutbildningen i Sverige har befolkningens utbildningsnivå ökat. Det gäller också föräldrarnas utbildningsnivå. Förändringen framgår i tabellen nedan över föräldrarnas utbildningsnivå för 19–21-åringar under en tioårsperiod, åren 2013–2023. Andelen i årskullar med eftergymnasialt utbildade föräldrar har ökat med 10 procentenheter under tidsperioden medan andelen med kortare gymnasialt utbildade föräldrar minskat kraftigt med 15 procentenheter, rimligtvis sammankopplat till förändringar i gymnasieutbildningen med längre utbildningar. Även om befolkningens utbildningsnivå ökat över tid har andelen med förgymnasialt utbildade föräldrar ökat med 2 procentenheter sedan 2013. Ökningen beror delvis på att andelen personer med utländsk bakgrund, i gruppen som har föräldrar med högst förgymnasial utbildning, ökat från 60 till 82 procent mellan 2013 och 2023.

I befolkningen fanns det även en grupp där det saknades uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå. I de flesta fallen berodde det på att föräldrarna var okända. För en mindre undergrupp var föräldrarna kända men i stället saknades det uppgifter om deras utbildning (se bilagetabell 3B i separat tabellbilaga).

Tabell 1. Föräldrarnas utbildningsnivå i befolkningen för årskullarna 19–21-åringar åren 2013–2023
Procent

Föräldrarnas utbildningsnivå	Föräldrarnas utbildningsnivå för 19–21-åringar (%)					
	2013	2015	2017	2019	2021	2023
Forskarutbildning	2	2	2	2	3	3
Eftergymnasial >= 3 år	25	26	28	30	33	37
Eftergymnasial < 3 år	20	20	19	19	18	17
Gymnasial 3 år	19	20	20	21	22	22
Gymnasial <= 2 år	29	26	23	20	17	14
Förgymnasial	6	7	8	8	8	8
Summa	100	100	100	100	100	100

Uppgifter för fler åldersgrupper samt uppdelning efter kön samt uppgifter om redovisas i bilagetabell 3B i separat tabellbilaga.

I redovisningen förekommer begreppet *högutbildade föräldrar*. Med det avses att minst en förälder har minst en treårig eftergymnasial utbildning. I begreppet *eftergymnasialt utbildade föräldrar* ingår även eftergymnasial utbildning kortare än tre år för minst en förälder.

Begreppen social bakgrund, social sammansättning och social snedrekrytering

För att beskriva den sociala sammansättningen och den sociala snedrekryteringen i högskolan behövs uppgifter om studenternas sociala bakgrund. I det här SM:et har studenternas *sociala bakgrund* mätts med hjälp av föräldrarnas utbildningsnivå.

Med den *sociala sammansättningen* i högskolan avses i redovisningen vilken social bakgrund studenterna och nybörjarna har, det vill säga andelen som har föräldrar med förgymnasial utbildning, andelen som har föräldrar med gymnasieutbildning kortare än tre år etcetera.

Med *social snedrekrytering* till högskolan avses när individer från olika sociala bakgrunder börjar i högskolan i olika utsträckning. När social snedrekrytering föreligger i högskolan avspeglar den sociala sammansättningen i högskolan *inte* den sociala sammansättningen i befolkningen (i motsvarande ålder som studenterna).

I redovisningen i det här SM:et görs vissa jämförelser med fördelningen efter föräldrarnas utbildningsnivå i motsvarande årskullar i befolkningen för att visa på representativiteten. Skillnaden mellan fördelningen i högskolan och fördelningen i befolkningen kan ses som en grov skattning av snedrekryteringen till högskolan. Därutöver mäts den sociala snedrekryteringen genom att redovisa i vilken utsträckning personer födda i olika årskullar (i det här SM:et årskullarna 1986–2002) har börjat i högskolan vid en viss ålder utifrån föräldrarnas utbildningsnivå. Två mått har använts i den här beskrivningen – dels *andel*, dels *oddskvot* (den *relativa chansen*). För mer information om beräkningen av den relativa chansen se avsnittet *Kort om statistiken*.

Redovisningsgrupper efter föräldrarnas utbildningsnivå i det här SM:et:

- Nybörjare i högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå, exklusive inresande studenter läsåren 2013/14–2023/24: högskolenybörjare, nybörjare vid viss högskola (högskolanybörjare), nybörjare på yrkesexamensprogram, nybörjare på generella program och nybörjare på konstnärliga program.
- Påbörjad forskarutbildning till och med läsåret 2022/23 för examinerade från högskoleutbildning på avancerad nivå läsåren 2015/16–2018/19.
- Nybörjare i forskarutbildning, exklusive utländska doktorander, läsåren 2013/14–2022/23.
- För årskullarna födda 1986–2002: påbörjad högskoleutbildning vid viss ålder, 21 år och 25 år, samt påbörjad forskarutbildning vid 30 års ålder.
- Påbörjad svensk och utländsk högskoleutbildning för 25-åringar folkbokförda i Sverige 2013–2022.
- Registrerade studenter, exklusive inresande studenter, läsåren 2013/14–2023/24 och doktorander, exklusive utländska doktorander, läsåren 2013/14–2022/23.

Se även avsnittet *Kort om statistiken*

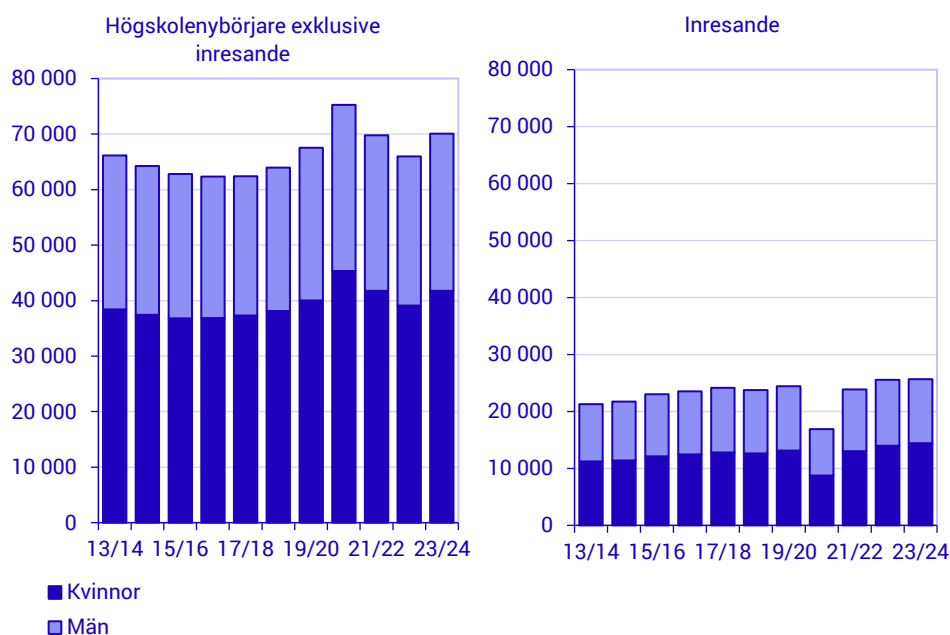
Högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå

Högskolenybjörjare

Antalet högskolenybjörjare, det vill säga *registrerade för första gången i svensk högskoleutbildning*, minskade från 87 400 till 85 800 under läsåren 2013/14–2015/16. Därefter ökade de och uppgick till 95 800 läsåret 2023/24. Antalet inresande studenter bland högskolenybjörjarna ökade från 21 300 läsåret 2013/14 till 24 400 läsåret 2019/20. Under läsåret 2020/21 minskade antalet inresande studenter rejält till 16 900. Coronapandemin är den främsta förklaringen till den omfattande minskningen. Därefter ökade antalet inresande studenter och uppgick till 25 700 läsåret 2023/24. För mer information om hur coronapandemin påverkat uppgifterna i det här SM:et se stycket *Coronapandemin* i avsnittet *Kort om statistiken*. Med inresande studenter avses personer som ingår i ett utbytesprogram eller som på egen hand har kommit till Sverige för studier (se definitioner i avsnittet *Kort om statistiken*).

I redovisningen av nybjörjare i högskolan efter föräldrarnas utbildningsnivå ingår inte inresande studenter. Under läsåren 2013/14–2016/17 minskade antalet högskolenybjörjare i redovisningsgruppen från 66 200 till 62 300 studenter. Därefter har de ökat varje läsår till och med 2020/21. Under 2020/21 skedde en markant ökning av antalet nybjörjare (+11 procent). Ökningen hänger till viss del ihop med coronapandemins utbrott och en markant ökning av antalet studerande på sommarkurser och högskolenybjörjare. Under de två efterföljande läsåren minskade antalet till 66 000 för att sedan öka till 70 100 under läsåret 2023/24.

Figur 1. Antal högskolenybjörjare läsåren 2013/14–2023/24 per kön och inresande studenter

Andelen med eftergymnasialt utbildade föräldrar ökar både i högskolan och i befolkningen

Under läsåren 2013/14–2023/24 skedde vissa förändringar i sammansättningen efter föräldrarnas utbildningsnivå för högskolenybjörjarna. Andelen med

- enbart förgymnasialt utbildade föräldrar ökade (1 procentenhet)
- kortare gymnasialt utbildade föräldrar minskade (7 procentenheter)
- längre gymnasialt utbildade föräldrar var oförändrad
- högskolenybjörjare med kortare eftergymnasialt utbildade föräldrar minskade (5 procentenheter)
- längre eftergymnasialt utbildade föräldrar ökade (12 procentenheter).

Både den förändrade ålderssammansättningen mot yngre högskolenybörjare och höjningen av utbildningsnivån i föräldragenerationen har medfört att andelen nybörjare med eftergymnasialt utbildade föräldrar har ökat för nybörjare totalt under de redovisade läsåren. Se även bilagetabell 1A och 3B i separat tabellbilaga.

Om andelen högskolenybörjare med eftergymnasialt utbildade föräldrar läsåret 2023/24 (67 procent) jämförs med motsvarande andel i hela befolkningen (52 procent), ges ett översiktligt mått på snedrekryteringen till högskolan med avseende på andelen eftergymnasialt utbildade föräldrar. Ökningen av andelen högskolenybörjare med eftergymnasialt utbildade föräldrar under läsåren 2013/14–2023/24 har skett samtidigt som andelen ökat nästan lika mycket i befolkningen i motsvarande ålder. Det innebär att överrepresentationen för dem med eftergymnasialt utbildade föräldrar i högskolan har varit på ungefär samma nivå under de redovisade läsåren, det vill säga ungefär 15 procentenheter över andelen för befolkningen.

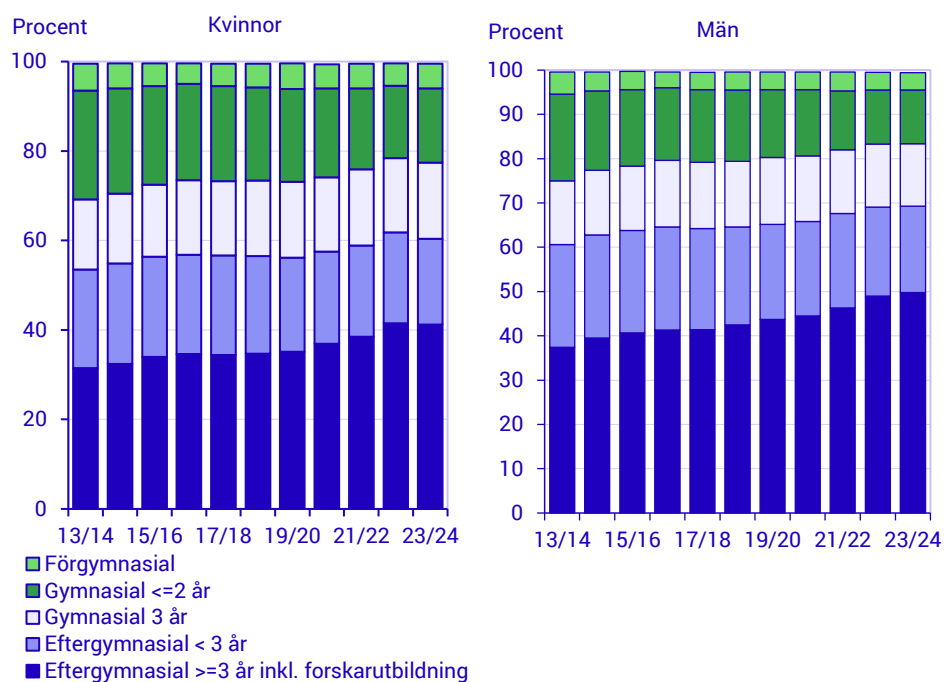
Om andelen högskolenybörjare med enbart förgymnasialt eller gymnasialt utbildade föräldrar jämförs med samma grupper i befolkningen finns det däremot en underrepresentation i högskolan.

I högskolan har en större andel män än kvinnor eftergymnasialt utbildade föräldrar

Bland högskolenybörjarna har en större andel av männen än kvinnorna eftergymnasialt utbildade föräldrar. Läsåret 2023/24 var andelen 71 procent för männen respektive 63 procent för kvinnorna, vilket innebär att överrepresentationen i högskolan av personer med eftergymnasialt utbildade föräldrar var större för män än för kvinnor (se bilagetabell 1A och 3B i separat tabellbilaga).

En förklaring till den större andelen män med eftergymnasialt utbildade föräldrar är att män oftare studerar på längre högskoleutbildningar som till exempel civilingenjörsprogrammet, medan kvinnor oftare studerar på medellånga utbildningar till sjuksköterska och lärare. På långa utbildningar såsom exempelvis civilingenjörsprogrammet är andelen studenter med eftergymnasialt utbildade föräldrar större än vad den är på medellånga utbildningar såsom exempelvis sjuksköterskeprogrammet och forskolläraryrket – sambandet gäller för både kvinnor och män (se bilagetabell 1C i separat tabellbilaga).

Figur 2. Andel högskolenybörjare exklusive inresande studenter 2013/14–2023/24 efter kön och föräldrarnas utbildningsnivå

Yngre högskolenybörjare har mer välutbildade föräldrar

Läsåret 2023/24 hade 75 procent av högskolenybörjarna som var högst 21 år när studierna påbörjades eftergymnasialt utbildade föräldrar. Andelen minskade med stigande ålder för högskolenybörjarna. I den äldsta åldersgruppen, 35– år, hade 31 procent eftergymnasialt utbildade föräldrar.

Bland högskolenybörjarna var andelen med längre eftergymnasialt utbildade föräldrar högre för männen än för kvinnorna i samtliga åldersgrupper. Se även tabell 2 och bilagetabell 1A.

Tabell 2. Andel högskolenybörjare exklusive inresande studenter 2023/24 efter kön, ålder och föräldrarnas utbildningsnivå

Kön		Föräldrarnas utbildningsnivå (%)					Summa	Uppgift om föräldrar saknas (%)
Ålder	Antal högskolenybörjare	För-gymnasial	Gymnasial <= 2 år	Gymnasial 3 år	Eftergymn. < 3 år	Eftergymn. >= 3 år ¹		
Totalt								
Samtliga	70 100	5	13	16	18	49	100	8
-21 år	42 100	4	8	14	17	58	100	1
22–24 år	10 900	7	12	17	20	44	100	5
25–29 år	6 800	7	22	20	20	32	100	16
30–34 år	4 200	6	33	21	20	19	100	30
35– år	6 100	15	39	16	16	15	100	41
Kvinnor								
Samtliga	41 800	6	14	17	18	45	100	9
-21 år	24 300	4	9	16	17	55	100	1
22–24 år	6 400	7	13	19	20	41	100	4
25–29 år	4 100	8	24	21	20	28	100	17
30–34 år	2 800	7	37	21	19	16	100	31
35– år	4 100	16	39	17	15	14	100	42
Män								
Samtliga	28 300	4	11	14	18	54	100	7
-21 år	17 800	3	7	12	17	62	100	1
22–24 år	4 500	6	11	16	20	47	100	6
25–29 år	2 700	5	20	18	20	37	100	14
30–34 år	1 400	6	26	21	24	24	100	27
35– år	2 000	12	38	15	17	18	100	39

Antalsuppgifterna är avrundade till närmaste 100-tal.

¹ Inklusiv forskarutbildning.

Se även bilagetabell 1A i separat tabellbilaga som innehåller uppgifter om högskolenybörjare för fler läsår. Bortfallet av uppgift om föräldrarna beskrivs i avsnittet *Kort om statistiken*.

Andelen högskolenybörjare som var yngre än 22 år uppgick till knappt 60 procent läsåret 2023/24, vilket är en minskning med 2 procentenheter sedan 2013/14. Motsvarande andel i åldern 22–24 år var 16 procent läsåret 2023/24, en minskning med 2 procentenheter jämfört med 2013/14.

Högst andel med högt utbildade föräldrar inom medicin och odontologi

Bland högskolenybörjarna läsåret 2023/24 varierade andelen med högt utbildade föräldrar, det vill säga minst en treårig eftergymnasial utbildning, mellan de olika områdena. Högst andel nybörjare med högt utbildade föräldrar fanns inom området *medicin och odontologi* (68 procent) och lägst andel fanns inom området *undervisning* (31 procent). Andelen nybörjare med högt utbildade föräldrar har ökat inom alla områden sedan läsåret 2013/14.

Tabell 3. Andel högutbildade föräldrar¹ bland högskolenybörjare läsåren 2013/14 och 2023/24 exklusive inresande studenter efter område och kön

Område ²	Totalt		Kvinnor		Män	
	2013/14	2023/24	2013/14	2023/24	2013/14	2023/24
Medicin och odontologi	54	68	53	65	58	73
Konstnärligt område	44	59	43	59	45	60
Teknik	41	57	43	56	40	57
Naturvetenskap	40	56	39	53	42	60
Humaniora och teologi	42	55	41	55	44	56
Lant- och skogsbruk	43	53	41	51	46	57
Övrigt område	34	49	32	49	35	48
Juridik och samhällsveten-	37	48	35	45	42	53
Vård och omsorg	26	33	25	32	33	40
Undervisning	23	31	20	30	31	37
Totalt	37	49	34	45	41	54

¹ Högutbildade föräldrar innebär att minst en förälder har en treårig eftergymnasial utbildning eller längre.

² I den här redovisningen förekommer en högskolenybörjare endast inom ett område. Enskilda yrkesexamensprogram redovisas i nästa avsnitt.

Även i befolkningen har andelen med högutbildade föräldrar ökat, från 24 till 34 procent under åren 2013–2023. Se även bilagetabell 3B i separat tabellbilaga.

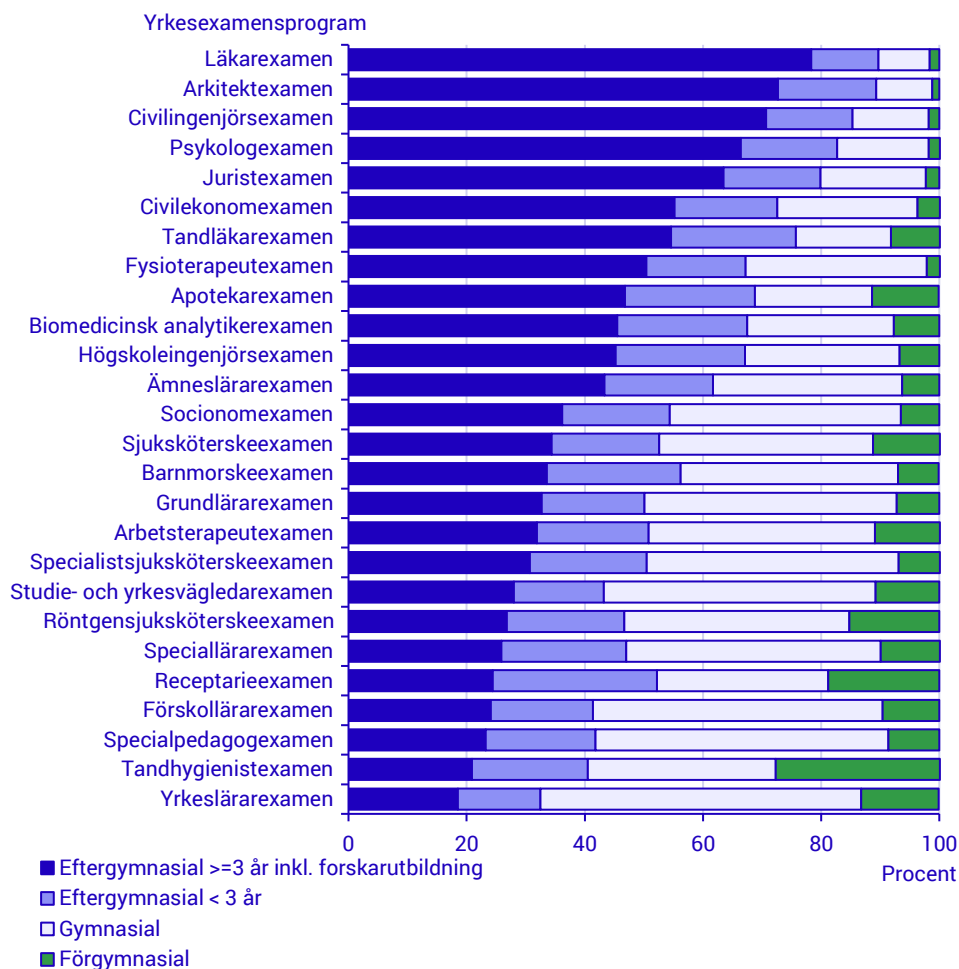
Bland högskolenybörjarna hade en större andel av männen än av kvinnorna högutbildade föräldrar inom nästan alla områden. Undantaget var inom *Övrigt område* där andelen med högutbildade föräldrar var större för kvinnor än för män läsåret 2023/24.

Se även bilagetabell 1A och 1B i separat tabellbilaga som innehåller fler uppgifter för högskolenybörjare

Nybörjare på yrkesexamensprogram

I det här avsnittet redovisas föräldrarnas utbildningsnivå för nybörjare exklusive inresande studenter, på program mot yrkesexamen (det vill säga *första gången registrerad på ett visst yrkesexamensprogram i Sverige*). Det har funnits ett 50-tal olika yrkesexamensprogram under läsåren 2013/14–2023/24, varav program med minst 250 nybörjare 2023/24 redovisas i det här avsnittet. Under senare läsår har drygt 40 procent av nybörjarna på yrkesexamensprogram tidigare studerat i högskolan på en annan utbildning och är således inte högskolenybörjare.

Figur 3. Andel nybörjare exklusive inresande studenter på större program mot yrkesexamen 2023/24 efter föräldrarnas utbildningsnivå

Program med minst 250 nybörjare ingår i diagrammet. Se även bilagetabell 1C i separat tabellbilaga och tabell 4 för till exempel könsuppdelade uppgifter.

Andelarna i diagrammet kan jämföras med att i befolkningen hade 34 procent högutbildade föräldrar. Se även bilagetabell 3B i separat tabellbilaga.

Andelen nybörjare med högutbildade föräldrar skiljer stort mellan programmen

För nybörjarna på yrkesexamensprogram finns det stora skillnader i föräldrarnas utbildningsnivå mellan programmen. Studenter med högutbildade föräldrar (treårig eftergymnasial utbildning eller längre) återfinns oftare på längre yrkesexamensprogram. Läsåret 2023/24 fanns störst andelar med högutbildade föräldrar bland nybörjarna på utbildningarna till *läkare* och *arkitekt*, 78 respektive 73 procent. En stor andel nybörjare med högutbildade föräldrar fanns även på utbildningarna till *civilingenjör* och *psykolog*, 71 respektive 66 procent. Även tidigare läsår har andelen nybörjare med högutbildade föräldrar varit stor på de här utbildningarna. Det finns även yrkesexamensprogram med en fördelning efter föräldrarnas utbildningsnivå som är mer lika den i befolkningen. I befolkningen hade 34 procent högutbildade föräldrar. På utbildningarna till *grundskollärare*, *arbetsterapeut*, *specialistsjuksköterska*, *studie- och yrkesvägledare*, *röntgensjuksköterska*, *speciallärare*, *receptarie*,

förskollärare, specialpedagog, tandhygienist och yrkeslärare var andelen med högutbildade föräldrar under läsåret 2023/24 mellan 19 och 33 procent, det vill säga under nivån i befolkningen.

Allt fler har högutbildade föräldrar

På flertalet större program mot yrkesexamen har andelen nybörjare med högutbildade föräldrar ökat mellan 2013/14 och 2023/24. Ökningen uppgick till mellan 1 och 20 procentenheter och var störst på utbildningen till *biomedicinsk analytiker*. På utbildningarna till *psykoterapeut* och *receptarie* minskade däremot andelen nybörjare med högutbildade föräldrar med 1 respektive 4 procentenheter läsåret 2023/24 jämfört med 2013/14.

Tabell 4. Andel med högutbildade föräldrar¹ bland nybörjare exklusive inresande studenter på större program mot yrkesexamen 2013/14 och 2023/24

Nybörjare på program mot yrkesexamen ²	Totalt		Kvinnor		Män	
	2013/14	2023/24	2013/14	2023/24	2013/14	2023/24
Läkarexamen	65	78	67	78	64	79
Arkitektexamen	65	73	64	76	68	67
Civilingenjörsexamen	56	71	57	71	55	70
Psykologexamen	62	66	61	69	64	60
Juristexamen	58	64	57	62	59	67
Officersexamen	45	63	..	63	..	63
Tandläkarexamen	53	55	55	56	49	52
Civilekonomexamen	41	55	39	52	43	57
Fysioterapeutexamen	43	50	40	51	48	50
Apotekarexamen	44	47	45	48	39	44
Biomedicinsk analytikerexamen	26	46	24	46	30	45
Högskoleingenjörsexamen	34	45	35	44	34	46
Ämneslärarexamen	37	43	34	42	40	45
Psykoterapeutexamen	40	39	43	37	24	48
Socionomexamen	33	36	32	35	38	41
Sjuksköterskeexamen	29	34	27	33	35	43
Barnmorskeexamen	33	34
Grundlärarexamen	26	33	25	32	29	35
Arbetssterapeutexamen	29	32	29	32	30	30
Specialistsjuksköterskeexamen	26	31	25	29	32	43
Studie- och yrkesvägledarexamen	22	28	21	26	26	37
Receptarieexamen	28	24	28	23	26	31
Röntgensjuksköterskeexamen	25	27	22	28	35	24
Speciallärarexamen	25	26	24	25	39	38
Förskollärarexamen	19	24	18	23	31	35
Specialpedagogexamen	22	23	22	23	19	31
Yrkeslärarexamen	16	19	16	17	15	21

¹ Med högutbildade föräldrar avses minst en treårig eftergymnasial utbildning hos minst en förälder.

² Tabellen innehåller program med minst 250 nybörjare 2023/24. Tabellen är sorterad efter andelen med högutbildade föräldrar läsåret 2023/24. Uppdelning per kön görs om det fanns minst 20 kvinnor respektive män på programmet. Bilagetabell 1C i separat tabellbilaga innehåller fler program och läsår.

En minskad eller en oförändrad andel nybörjare med högutbildade föräldrar på vissa program innebär att överrepresentationen av den gruppen har minskat, eftersom andelen med högutbildade föräldrar har ökat med flera procentenheter för befolkningen under åren 2013–2023. Det innebär också att program som haft en ökning av andelen med högutbildade föräldrar på över 10 procentenheter har fått en större representation av nybörjare med högutbildade föräldrar.

Bilagetabell 1C i separat tabellbilaga innehåller fler detaljerade uppgifter och fler läsår

Nybörjare på generella program

En ny utbildnings- och examensstruktur infördes i Sverige 2007 som ett led i den så kallade Bologna-processen. Fyra generella examina infördes: högskoleexamen, kandidatexamen, magisterexamen och masterexamen. Med nybörjare på generella program avses *studenter som för första gången är registrerade på ett visst generellt program i Sverige, till exempel kandidatprogrammet*.

Läsåret 2023/24 var 43 procent på programmen mot masterexamen och 37 procent på programmen mot magisterexamen inresande studenter. Före läsåret 2011/12 var andelen ännu högre, över hälften. På högskoleexamensprogrammen och kandidatprogrammen är andelarna inresande studenter betydligt mer blygsamma och var för senaste läsåret ungefär 1 respektive 6 procent. Inresande studenter ingår inte i redovisningen efter föräldrarnas utbildningsnivå.

Störst andel högutbildade föräldrar bland nybörjarna på masterprogram

Bland nybörjarna på de generella programmen läsåret 2023/24 var andelen med högutbildade föräldrar minst för högskoleexamensprogrammen, 33 procent. Bland nybörjarna på kandidat- och magisterprogrammen hade 49 respektive 37 procent högutbildade föräldrar. Störst andel nybörjare med högutbildade föräldrar, 55 procent, fanns på masterprogrammen.

Jämfört med tio läsår tidigare, 2013/14, har andelen nybörjare med högutbildade föräldrar ökat på samtliga generella program. Störst ökning finns på kandidatprogrammen med 11 procentenheter. Högskoleexamensprogrammen hade ökat med 9 procentenheter och masterprogrammen med 8 procentenheter.

Tabell 5. Nybörjare exklusive inresande studenter på generella program 2023/24 efter föräldrarnas utbildningsnivå

Generella program	Antal nybörjare			Andel (%) med högutbildade föräldrar		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Högskoleexamensprogram	1 300	600	700	33	28	36
Kandidatprogram	25 400	14 600	10 800	49	47	52
Magisterprogram	3 000	1 900	1 100	37	34	43
Masterprogram	10 200	5 700	4 500	55	52	59

Antalsuppgifterna är avrundade till närmaste 100-tal.

På generella program liksom på flertalet yrkesexamensprogram, hade en större andel av männen än av kvinnorna högutbildade föräldrar. Bland nybörjarna på generella program läsåret 2023/24 var andelen med högutbildade föräldrar mellan 5 och 9 procentenheter högre för män än för kvinnor.

Bilagetabell 1D i separat tabellbilaga innehåller uppgifter för läsåren 2013/14–2023/24

Nybörjare på konstnärliga program

Med den nya utbildnings- och examensstrukturen följde även nya examina inom konstnärliga program. Läsåret 2023/24 fanns cirka 1 000 nybörjare på de konstnärliga programmen, varav cirka 600 var kvinnor och 400 män. De konstnärliga kandidatprogrammen hade flest nybörjare med drygt 740 personer.

Andelen med högutbildade föräldrar på de konstnärliga kandidatprogrammen var stor, 61 procent. Bland de drygt 270 nybörjarna på de konstnärliga masterprogrammen var andelen med högutbildade föräldrar 60 procent.

För de konstnärliga kandidatprogrammen var andelen män med högutbildade föräldrar högre än andelen kvinnor, medan det för konstnärliga masterprogram var en något högre andel kvinnor som hade högutbildade föräldrar.

Tabell 6. Nybörjare exklusive inresande studenter på konstnärliga program 2023/24 efter föräldrarnas utbildningsnivå

Konstnärliga program ¹	Antal nybörjare			Andel (%) med högutbildade föräldrar		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Kandidatprogram	740	410	330	61	58	65
Masterprogram	230	140	90	60	62	57

Antalsuppgifterna är avrundade till närmaste 10-tal.

¹ Magister- och högskoleexamensprogram redovisas inte här eftersom programmen har för få nybörjare.

Bilagetabell 1E i separat tabellbilaga innehåller uppgifter för läsåren 2013/14–2023/24

Nybörjare vid ett visst universitet eller högskola

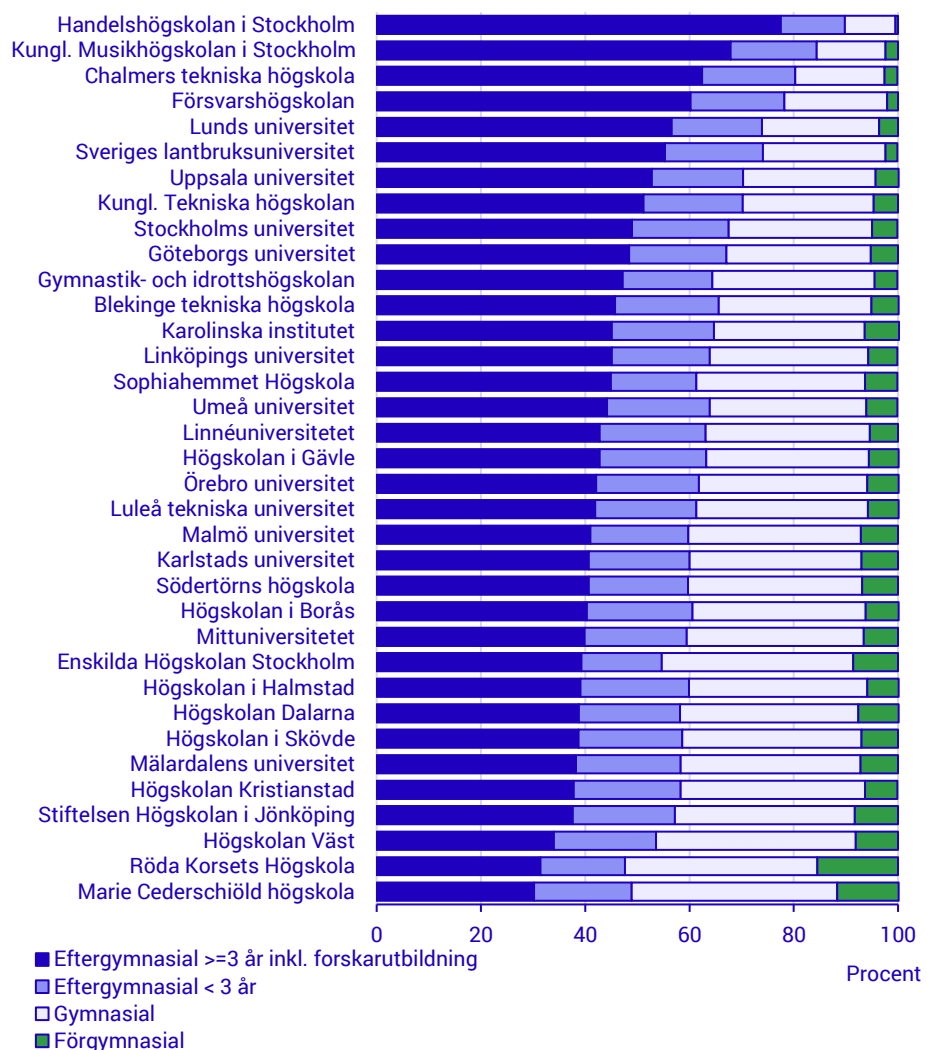
Fördelningen av nybörjare efter föräldrarnas utbildningsnivå per lärosäte, det vill säga *registrerade för första gången vid ett visst universitet eller högskola, högstskolanybörjare*, påverkas av en rad faktorer. Högskolorna och de nya universiteten har delvis haft ett annat utbildningsutbud än de äldre universiteten. I den senare gruppen finns ett utbud av längre utbildningar, som exempelvis till läkare, jurist och civilingenjör. På de här utbildningarna har, som tidigare visats, nybörjarna större andelar med högt utbildade föräldrar.

Även andra faktorer kan ha betydelse. Det kan till exempel handla om hur lärosätena arbetar med breddad rekrytering eller hur den sociala sammansättningen av befolkningen ser ut i lärosätenas upptagningsområden.

Stora skillnader i föräldrarnas utbildningsnivå mellan lärosäten

Bland lärosäten med minst 250 nybörjare läsåret 2023/24 varierade andelen nybörjare med högt utbildade föräldrar mellan 30 och 78 procent. Störst andel med högt utbildade föräldrar hade nybörjarna vid Handelshögskolan i Stockholm. Stor andel med högt utbildade föräldrar, 68 procent, fanns även bland nybörjarna på Kungliga Musikhögskolan i Stockholm. Därefter följde Chalmers tekniska högskola med 62 procent högt utbildade föräldrar.

Figur 4. Andel nybörjare vid viss högskola exklusive inresande studenter läsåret 2023/24 efter föräldrarnas utbildningsnivå

I diagrammet ingår lärosäten med minst 250 nybörjare exkl. inresande studenter läsåret 2023/24. Se även bilagetabell 1F i separat tabellbilaga för till exempel könsuppdelade uppgifter.

Nybörjare som redovisas är vid viss högskola, det vill säga lärosätets egna nybörjare. Vissa av dem kan tidigare ha studerat vid annat lärosäte i Sverige.

Marie Cederschiöld högskola hade den lägsta andelen nybörjare med högutbildade föräldrar, cirka 30 procent, följt av Röda Korsets Högskola med 31 procent.

I bilagetabell 1F i separat tabellbilaga finns könsuppdelade uppgifter för fler lärosäten och läsår

Registrerade studenter

Bland registrerade studenter, det vill säga *studenter som varit registrerade vid minst en kurs respektive läsår*, hade drygt 45 procent minst en förälder med tre år eller längre eftergymnasial utbildning, medan 6 procent hade förgymnasialt utbildade föräldrar under läsåret 2023/24. Motsvarande andel bland nybörjarna var 49 respektive 5 procent.

Tabell 7. Andel registrerade studenter exklusive inresande studenter 2023/24 efter kön, läsår och föräldrarnas utbildningsnivå

Kön	Läsår	Antal studenter	Föräldrarnas utbildningsnivå (%)				Summa	Uppgift om föräldrar saknas (%)	
			Förgymnasial	Gymnasial <= 2 år	Gymnasial 3 år	Eftergymn. < 3 år			Eftergymn. >= 3 år ¹
Totalt									
	2019/20	389 100	6	18	15	21	41	100	7
	2020/21	420 800	6	17	15	21	42	100	7
	2021/22	410 600	6	17	15	20	43	100	7
	2022/23	399 400	6	16	15	20	44	100	7
	2023/24	416 100	6	16	15	19	45	100	7
Kvinnor									
	2019/20	241 500	6	20	15	21	38	100	7
	2020/21	262 700	6	19	15	21	39	100	7
	2021/22	257 200	6	19	16	20	39	100	7
	2022/23	250 300	6	18	16	20	40	100	7
	2023/24	261 300	6	18	16	19	41	100	8
Män									
	2019/20	147 700	5	14	14	21	46	100	6
	2020/21	158 100	4	14	14	21	48	100	6
	2021/22	153 400	4	13	13	20	49	100	7
	2022/23	149 000	4	13	13	20	50	100	7
	2023/24	154 800	5	12	13	19	51	100	7

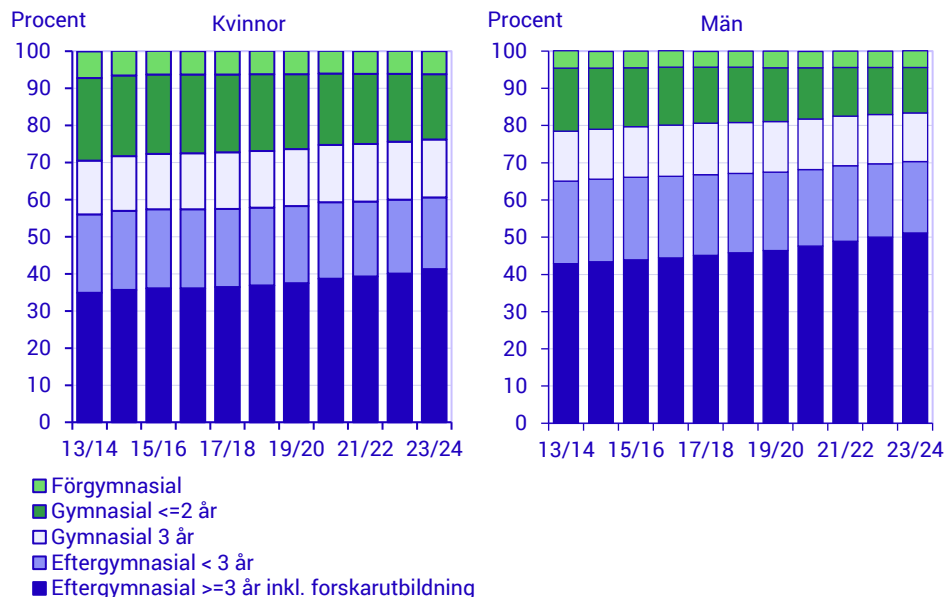
Antalsuppgifterna är avrundade till närmaste 100-tal.

¹ Inklusive forskarutbildning.

Mer uppgifter om registrerade studenter och föräldrarnas utbildningsnivå finns i bilagetabell 1G och 1H i separat tabellbilaga.

Män hade i högre grad högutbildade föräldrar än kvinnor. För studenter med föräldrar vars utbildningsnivå var eftergymnasial på tre år eller längre skiljde det 10 procentenheter mellan kvinnor och män för det senaste läsåret, 51 procent av männen hade föräldrar i utbildningskategorin och 41 procent av kvinnorna.

Figur 5. Andel registrerade studenter exklusive inresande studenter 2013/14–2023/24 efter föräldrarnas utbildningsnivå och kön

Övergång till utbildning på forskarnivå för examinerade på avancerad nivå

Drygt 113 100 studenter examinerades på avancerad nivå i högskola läsåren 2015/16–2018/19. Av dem började cirka 6 000 (5,3 procent) i utbildning på forskarnivå fram till och med läsåret 2022/23.

Studier på forskarnivå är vanligast om föräldrarna har forskarutbildning

Bland de som avlagt en examen på avancerad nivå under den aktuella perioden ökade andelen som påbörjade studier på forskarnivå med föräldrarnas utbildningsnivå och för de med forskarutbildade föräldrar var övergångsandelens störst, 11 procent. Examinerade med föräldrar som hade en eftergymnasial utbildning om minst tre år (men inte forskarutbildning) påbörjade forskarstudier i näst störst utsträckning och deras övergångsandel var cirka 6 procent. Knappt 3 procent av dem med förgymnasialt utbildade föräldrar, det vill säga den allra kortaste utbildningen bland föräldrarna, hade påbörjat forskarstudier.

Tabell 8. Antal examinerade (inklusive inresande) från högskoleutbildning på avancerad nivå läsåren 2015/16–2018/19 och andel som påbörjat en utbildning på forskarnivå från och med examensläsåret till och med läsåret 2022/23 efter kön, utbildningsinriktning och föräldrarnas utbildningsnivå

Kön	Antal examinerade	Totalt (%)	Påbörjad forskarutbildning per grupp av föräldrarnas utbildningsnivå (%)						
			Förgymnasial	Gymnasial <= 2 år	Gymnasial 3 år	Eftergymn. < 3 år	Eftergymn. >= 3 år	Forskarutbildning	Uppgift om nivå saknas
Utbildningsinriktning på grundnivå och avancerad nivå efter SUN-inriktning¹									
Totalt²	113 100	5,3	2,5	3,4	3,6	4,7	5,7	11,2	6,1
Humaniora och konst	4 400	7,8	6,1	8,8	6,2	10,9	10,7	16,4	4,0
Hälso- och sjukvård samt social omsorg	22 900	6,7	2,6	3,7	4,9	5,9	7,8	14,5	10,4
Lant- och skogsbruk samt djursjukvård	1 000	8,2	0,0	7,1	8,4	6,3	8,1	14,8	10,5
Naturvetenskap, matematik och IKT	8 200	13,5	10,7	12,4	12,8	15,7	16,9	25,8	11,1
Pedagogik och lärarutbildning	18 100	1,5	1,1	1,2	0,9	1,2	2,0	2,5	2,5
Samhällsvetenskap, juridik, handel, administration	31 500	2,9	1,4	2,8	2,1	2,6	3,2	5,8	2,6
Teknik och tillverkning	27 900	6,4	6,1	5,1	4,6	5,3	6,3	11,2	7,2
Tjänster	700	8,4	0,0	7,5	11,6	16,0	9,4	40,0	3,0
Kvinnor	66 900	4,5	2,1	2,9	2,8	3,8	4,9	10,1	5,9
Humaniora och konst	2 800	6,9	4,2	8,9	2,8	10,2	8,9	14,2	4,5
Hälso- och sjukvård samt social	17 600	5,7	2,5	3,1	4,0	5,2	6,8	12,4	9,2
Lant- och skogsbruk samt djursjukvård	700	7,2	0,0	6,9	10,1	7,2	6,0	10,8	8,0
Naturvetenskap, matematik och IKT	3 800	14,1	8,0	12,2	14,4	12,3	17,6	26,1	12,7
Pedagogik och lärarutbildning	13 800	1,4	1,2	1,1	0,9	1,1	1,9	3,3	2,1
Samhällsvetenskap, juridik, handel, administration	18 900	2,6	1,2	2,4	1,4	2,4	3,1	5,7	2,5
Teknik och tillverkning	9 600	5,8	6,0	5,2	3,5	4,4	5,2	9,9	7,6
Tjänster	400	7,1	0,0	5,3	7,9	13,5	8,0	50,0	3,6
Män	46 200	6,4	3,9	4,9	5,0	6,0	6,8	12,6	6,4
Humaniora och konst	1 600	9,3	9,5	8,7	11,6	11,8	13,4	20,0	3,0
Hälso- och sjukvård samt social omsorg	5 300	10,4	4,0	6,6	8,8	8,6	10,6	18,0	13,9
Lant- och skogsbruk samt djursjukvård	300	10,4	0,0	7,7	3,6	3,4	13,1	23,5	12,7
Naturvetenskap, matematik och IKT	4 400	13,0	12,9	12,5	11,2	18,4	16,3	25,6	9,7
Pedagogik och lärarutbildning	4 300	1,7	0,5	1,4	0,9	1,7	2,1	0,9	3,5
Samhällsvetenskap, juridik, handel, administration	12 600	3,2	1,9	3,6	3,1	3,1	3,3	6,0	2,8
Teknik och tillverkning	18 300	6,8	6,2	5,1	5,1	5,8	7,0	12,1	7,0
Tjänster	300	9,8	0,0	9,5	16,1	19,0	10,8	33,3	2,2

Antalsuppgifterna är avrundade till närmaste 100-tal

¹ SUN = Svensk utbildningsnomenklatur. Redovisningen av inriktning sker på 1-siffrnivå.

² Varje nivå är nettoräknad. Det betyder till exempel att om en person har avlagt fler än en examen räknas han eller hon endast en gång i totalsummorna (totalt, kvinnor, män). Det betyder också att en person endast förekommer en gång inom ett utbildningsområde även om han eller hon har avlagt fler än en examen inom området. I de fall som en person har avlagt examen inom fler än ett utbildningsområde ingår personen i fler än ett utbildningsområde.

Drygt 6 procent av de cirka 26 900 examinerade som det saknades uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå för hade påbörjat studier på forskarnivå under den aktuella perioden. I de flesta fallen berodde det på att föräldrarna var okända, vilket

hänger ihop med att de inresande studenterna utgör en betydande del av de examinerade på avancerad nivå. För en mindre undergrupp var föräldrarna kända men i stället saknades det uppgifter om deras utbildning.

Föräldrarnas utbildningsnivå påverkar lika för män och kvinnor

Totalt sett är det en större andel av männen än av kvinnorna som fortsätter till forskarutbildning efter studier på avancerad nivå, 6 procent jämfört med 5 procent. Men sambandet mellan föräldrarnas utbildningsnivå och övergången till forskarutbildningen följer liknande mönster för båda könen. För såväl män som kvinnor gäller att det är vanligast att studera vidare på forskarnivå om föräldrarna har en licentiat- eller doktorsexamen. Under redovisad period var det nästan 13 procent av männen och 10 procent av kvinnorna med sådan bakgrund som fortsatte till forskarutbildningen. Minst vanligt med fortsatta studier på forskarnivå var det för de med enbart förgymnasialt utbildade föräldrar, cirka 2 procent för kvinnorna och 4 procent för männen.

Föräldrarnas utbildningsnivå påverkar lika oavsett utbildningsinriktning

Det är vanligare att gå vidare till forskarutbildningen inom vissa utbildningsinriktningar (enligt SUN). Övergången till forskarutbildningen var störst bland examinerade på avancerad nivå inom *naturvetenskap, matematik och data*, 14 procent. Jämförelsevis var det knappt 2 procent inom *pedagogik och lärarutbildning* som hade påbörjat forskarstudier, vilket var den minsta övergångsandelens bland de olika utbildningsinriktningarna.

När det gäller hur föräldrarnas utbildningsnivå påverkar övergången till forskarutbildningen finns det likheter mellan examinerade inom olika utbildningsområden. Inom samtliga områden är det studenter vilkas föräldrar har avlagt en forskarexamen som i störst utsträckning går vidare till forskarutbildningen. Inom *naturvetenskap, matematik och data* var det hela 26 procent av de examinerade med sådan familjebakgrund som hade börjat i forskarutbildningen. Jämförelsevis hade knappt 11 procent av de med examen inom det området och med enbart förgymnasialt utbildade föräldrar påbörjat forskarstudier. Det var den lägsta övergångsandelens inom det här utbildningsområdet.

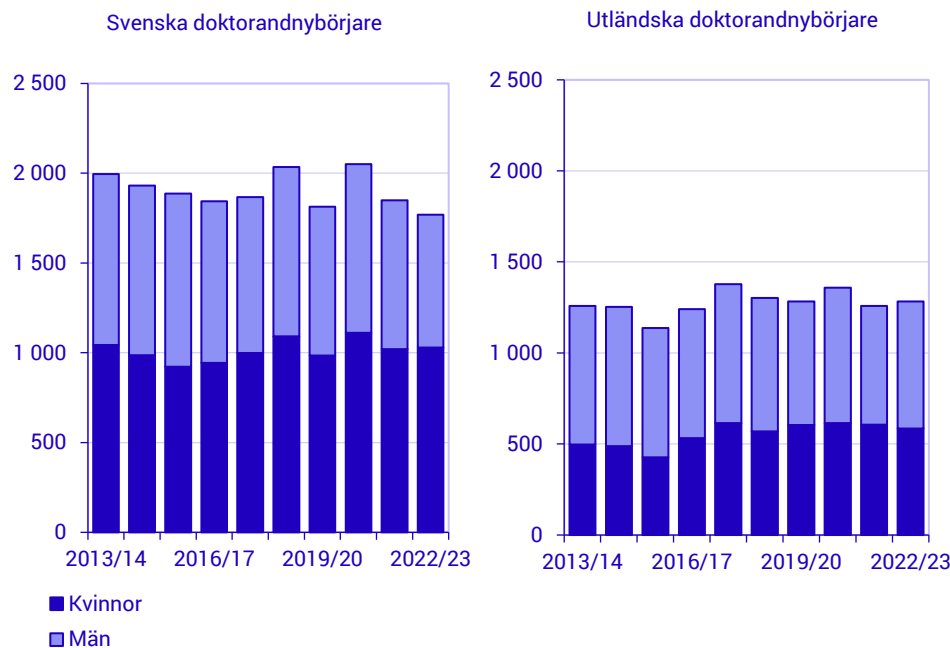
Utbildning på forskarnivå

Doktorandnybörjare

Antalet doktorandnybörjare, det vill säga *personer som för första gången är registrerade i forskarutbildning i Sverige*, var 3 100 läsåret 2022/23. Det innebär en minskning med 2 procent jämfört med läsåret innan. Mellan läsåren 2013/14 och 2022/23 har antalet varierat mellan 3 020 och 3 410 doktorandnybörjare. Det lägsta antalet noterades under 2015/16 och det högsta under 2020/21.

Under läsåret 2022/23 var 53 procent kvinnor och 47 procent män. Nio år tidigare, läsåret 2013/14, var andelen kvinnor 47 procent och andelen män 53 procent.

Figur 6. Antal doktorandnybörjare läsåren 2013/14–2022/23 efter kön, utländska och svenska doktorander

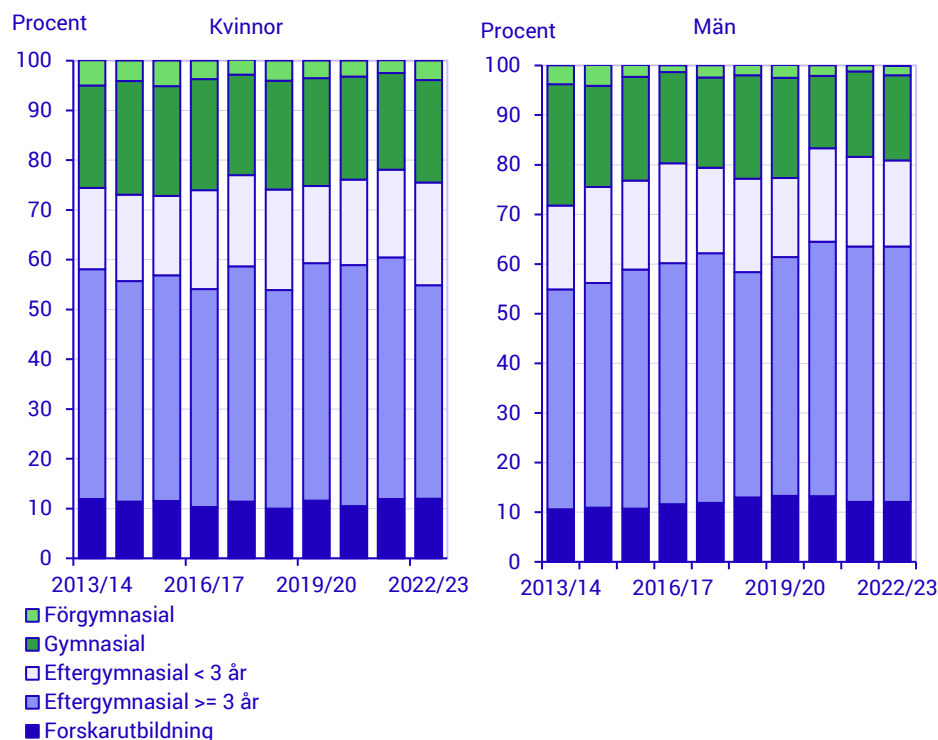
Många utländska doktorander kommer till Sverige för forskarstudier. Gruppen har ökat från 39 till 42 procent bland doktorandnybörjarna mellan läsåren 2013/14 och 2022/23. Under hela tioårsperioden har andelen utländska doktorander bland nybörjarna varit större bland männen än bland kvinnorna. Lsåret 2022/23 var 36 procent av kvinnorna och 49 procent av männen utländska doktorander. För definitioner se avsnittet *Kort om statistiken*.

I redovisningen av doktorandnybörjare och doktorander efter föräldrarnas utbildningsnivå har utländska doktorander exkluderats.

Fler än var tionde doktorandnybörjare har forskarutbildade föräldrar

Under läsåren 2013/14–2022/23 ökade andelen doktorandnybörjare med högutbildade föräldrar (det vill säga eftergymnasial utbildning om minst tre år inklusive forskarutbildning) från 57 till 59 procent. Under ungefär samma period ökade också andelen med högutbildade föräldrar i befolkningen från 24 till 34 procent.

Lsåret 2022/23 var andelen doktorandnybörjare med högutbildade föräldrar större bland männen än bland kvinnorna, 64 respektive 55 procent. I början av den redovisade perioden var andelen kvinnor bland doktorandnybörjarna med högutbildade föräldrar större än andelen män. För kvinnorna var andelen 58 procent, medan den för männen var 55 procent. Se även bilagetabell 2A i separat tabellbilaga.

Figur 7. Andel doktorandnybörjare exklusive utländska doktorander 2013/14–2022/23 efter föräldrarnas utbildningsnivå**Tabell 9. Doktorandnybörjare exklusive utländska doktorander 2013/14, 2018/19 och 2022/23 efter kön och föräldrarnas utbildningsnivå**

Kön	Läsår	Antal doktorandnybörjare	Föräldrarnas utbildningsnivå (%)					Summa	Uppgift om föräldrar saknas (%)	
			Förgymnasial	Gymnasial <= 2 år	Gymnasial 3 år	Eftergymn. < 3 år	Eftergymn. >= 3 år			Forskarutbildning
Totalt										
	2013/14	2 000	5	12	10	17	45	11	100	15
	2018/19	2 000	3	12	9	20	45	11	100	17
	2022/23	1 800	3	10	9	19	47	12	100	19
Kvinnor										
	2013/14	1 000	5	11	10	16	46	12	100	15
	2018/19	1 100	4	13	9	20	44	10	100	17
	2022/23	1 000	4	11	10	21	43	12	100	21
Män										
	2013/14	1 000	4	13	11	17	44	11	100	15
	2018/19	900	2	11	10	19	45	13	100	18
	2022/23	700	2	9	9	17	51	12	100	15

Antalsuppgifterna är avrundade till närmaste 100-tal.

Se även bilagetabell 2A i separat tabellbilaga som innehåller uppgifter om fler år.

Högtbildade föräldrar vanligare bland doktorandnybörjare än bland högskolenybörjare

Läsåret 2022/23 hade 59 procent av doktorandnybörjare högtbildade föräldrar. Bland högskolenybörjare var den andelen 46 procent samma läsår. Det kan jämföras med att andelen högtbildade föräldrar var 34 procent för befolkningen från 19 år och uppåt kalenderåret 2023. Cirka 2 procent hade forskarutbildade föräldrar i befolkningen, medan 12 procent hade det bland doktorandnybörjarna. Överrepresentationen av högtbildade föräldrar är således större bland doktorandnybörjare än bland nybörjare på grundnivå och avancerad nivå i högskolan, vid jämförelse med andelen högtbildade föräldrar i befolkningen.

Skillnaderna kan delvis förklaras av att studenter med högutbildade föräldrar, i större utsträckning än de med lågutbildade föräldrar, studerar på högskoleutbildningar varifrån det är jämförelsevis vanligt att fortsätta vidare till forskarutbildningen oavsett föräldrarnas utbildningsnivå.

Även om personer har liknande högskoleutbildning finns vissa skillnader i övergången till forskarutbildningen på så vis att examinerade med forskarutbildade föräldrar i högre grad påbörjar en forskarutbildning än andra, se avsnittet *Övergång till utbildning på forskarnivå för examinerade på avancerad nivå*.

Skillnader mellan lärosäten

Av samtliga lärosäten var det 19 stycken som hade minst 50 doktorandnybörjare under läsåren 2018/19–2022/23. För de här lärosätena redovisas fördelningen av doktorandnybörjare efter föräldrarnas utbildningsnivå nedan.

Tabell 10. Andel doktorandnybörjare exklusive utländska doktorander efter lärosäte och föräldrarnas utbildningsnivå läsåren 2018/19–2022/23

Lärosäte ¹	Föräldrarnas utbildningsnivå (%)						Summa	Uppgift om föräldrar saknas
	För-gym-nasial	Gym-nasial <= 2 år	Gym-nasial 3 år	Efter-gymn. < 3 år	Efter-gymn. >= 3	Forskar-utbildning		
Karolinska institutet	3	8	7	13	55	14	100	20
Kungl. Tekniska högskolan	2	7	7	18	52	14	100	26
Lunds universitet	2	7	7	18	51	15	100	17
Uppsala universitet	2	8	8	17	50	15	100	22
Sveriges lantbruksuniversitet	2	10	11	16	51	11	100	23
Chalmers tekniska högskola	1	9	10	17	51	11	100	19
Södertörns högskola	0	13	8	18	52	8	100	20
Stockholms universitet	3	9	9	20	48	12	100	20
Göteborgs universitet	4	12	8	17	48	10	100	15
Linköpings universitet	2	11	12	19	43	13	100	16
Mittuniversitetet	4	16	4	20	53	3	100	19
Örebro universitet	3	12	10	22	45	8	100	16
Umeå universitet	2	15	10	21	40	12	100	14
Luleå tekniska universitet	2	15	9	26	44	5	100	13
Karlstads universitet	5	17	15	18	37	8	100	15
Malmö universitet	8	19	13	15	37	8	100	19
Linnéuniversitetet	1	21	8	28	37	5	100	9
Mälardalens universitet	8	17	18	17	35	5	100	25
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	5	22	18	15	38	1	100	18

¹ Lärosäten redovisas om det fanns minst 50 doktorandnybörjare totalt under 2018/19–2022/23. I bilagetabell 2B i separat tabellbilaga redovisas könsuppdelade uppgifter per läsår för de lärosäten som har minst 50 nybörjare läsåret 2022/23.

Andelen nybörjare med högutbildade föräldrar (treårig eftergymnasial utbildning eller längre) varierade mellan 40 och 69 procent för de redovisade lärosätena. Högst andel doktorandnybörjare med högutbildade föräldrar fanns vid Karolinska institutet och lägst andel fanns vid Mälardalens universitet och Stiftelsen Högskolan i Jönköping.

Skillnaden i rekrytering efter föräldrarnas utbildningsnivå mellan lärosätena beror på flera faktorer, bland annat på utbudet av högskoleutbildning inom olika områden och nivåer. Även olika sociala sammansättningar i lärosätenas närområden kan bidra till sådana skillnader.

Små skillnader mellan forskningsämnesområdena

Under ett läsår kan antalet doktorandnybörjare inom vissa forskningsämnesområden vara lågt, vilket medför att den slumpmässiga variationen i antal nybörjare efter föräldrarnas utbildningsnivå mellan åren kan blir stor. För att bättre kunna göra en jämförelse mellan forskningsämnesområden har därför ett genomsnittsvärde tagits fram för den senaste femårsperioden, läsåren 2018/19–2022/23.

Bland högskolenybörjarna finns en stor spridning i rekrytering efter föräldrarnas utbildningsnivå mellan olika forskningsämnesområden. Inom forskarutbildningen är däremot fördelningen relativt lika vid jämförelse mellan de olika områdena. Andelen doktorandnybörjare med högutbildade föräldrar varierade från 52 procent för samhällsvetenskap till 63 procent i medicin och hälsovetenskap.

Tabell 11. Andel doktorandnybörjare exklusive utländska doktorander efter forskningsämnesområde och föräldrarnas utbildningsnivå läsåren 2018/19–2022/23

Forskningsämnesområde ¹	Föräldrarnas utbildningsnivå (%)						Summa	Uppgift om föräldrar saknas (%)
	För-gym-nasial	Gym-nasial <= 2 år	Gym-nasial 3 år	Efter-gymn. < 3 år	Efter-gymn. >= 3 år	Forskar-utbild-ning		
Totalt								
Humaniora och konst	2	16	9	17	45	11	100	17
Lantbruksvetenskap och veterinärmedicin	2	8	13	16	52	8	100	19
Medicin och hälsovetenskap	3	10	8	16	50	13	100	18
Naturvetenskap	2	9	8	20	45	16	100	20
Samhällsvetenskap	4	14	10	21	43	8	100	15
Teknik	2	8	10	18	50	11	100	23
Kvinnor								
Humaniora och konst	3	16	9	18	43	11	100	20
Lantbruksvetenskap och veterinärmedicin	2	8	14	15	51	10	100	15
Medicin och hälsovetenskap	4	11	9	17	47	12	100	17
Naturvetenskap	1	9	9	19	49	13	100	28
Samhällsvetenskap	5	14	10	21	43	7	100	16
Teknik	3	8	10	20	47	12	100	27
Män								
Humaniora och konst	1	15	9	17	48	11	100	14
Lantbruksvetenskap och veterinärmedicin	3	11	8	18	55	5	100	28
Medicin och hälsovetenskap	2	9	7	15	54	14	100	19
Naturvetenskap	2	9	8	21	44	17	100	16
Samhällsvetenskap	2	12	9	22	45	9	100	11
Teknik	1	9	11	17	52	10	100	20

¹ I bilagetabell 2A i separat tabellbilaga redovisas könsuppdelade uppgifter per läsår för de områden som har minst 100 nybörjare per läsår.

Se även bilagetabell 2A, 2B, 2C och 2D i separat tabellbilaga som innehåller könsuppdelade uppgifter

Påbörjad svensk högskoleutbildning i årskullarna födda 1986–1998

I det här avsnittet redovisas uppgifter om hur stor andel i olika födelsekullar som har påbörjat högskolestudier i Sverige senast det år de fyllde 25. För att ingå i populationen ska personen ha varit folkbokförd både vid 12 och 25 års ålder. Den senaste födelsekullen som har uppnått 25 år och som presenteras i det här SM:et är födda 1998. Det finns en mindre grupp av 25-åringarna som enbart har bedrivit högskolestudier utomlands, de redovisas längre fram under avsnittet *Påbörjad svensk och utländsk högskoleutbildning 2013–2023*.

Vid en jämförelse av årskullarna födda 1986–1998 har andelen med påbörjad högskoleutbildning vid 25 års ålder ökat långsamt över tiden, från 44 procent för årskullen född 1986 till 47 procent för årskullen född 1998.

Föräldrarnas utbildningsnivå har stor betydelse för högskolestudier

Det finns stora skillnader inom en årskull i hur stor andel som påbörjar högskoleutbildning beroende på vilken utbildningsnivå föräldrarna har. Andelen av årskullen födda 1998 som påbörjat högskoleutbildning vid 25 års ålder var 25 procent för personer med enbart förgymnasialt utbildade föräldrar. Andelen ökar sedan med föräldrarnas utbildningsnivå, till 84 procent för dem med forskarutbildade föräldrar. Värt att notera är också att andelen med påbörjad högskoleutbildning vid 25 års ålder ökat mellan årskullarna 1986–1998 för personer med förgymnasialt utbildade föräldrar. För övriga grupper har andelen minskat mellan årskullarna 1986 och 1998 med undantag för gruppen med forskarutbildade föräldrar där andelen är oförändrad.

Tabell 12. Andel med påbörjad högskoleutbildning vid 25 års ålder för årskullarna födda 1986–1998 efter kön och föräldrarnas utbildningsnivå

Kön	Påbörjad högskoleutbildning per grupp av föräldrarnas utbildningsnivå (%)							
	Födelseår	Totalt i årskullen	Forskar-utbildning	Eftergymn. >= 3 år	Eftergymn. < 3 år	Gymnasial 3 år	Gymnasial <= 2 år	Förgymnasial
Totalt								
	1986	44	84	71	54	42	28	21
	1990	44	83	69	54	39	27	22
	1994	46	83	67	54	39	27	24
	1998	47	84	67	52	36	27	25
Kvinnor								
	1986	51	89	77	63	51	36	27
	1990	52	86	75	64	48	35	29
	1994	54	86	75	63	49	36	31
	1998	56	86	74	63	46	36	34
Män								
	1986	37	80	65	46	35	20	16
	1990	37	80	63	44	31	20	16
	1994	38	81	60	44	30	19	16
	1998	39	82	59	42	27	19	17

Uppgifter om samtliga årskullar födda 1986–1998 redovisas i bilagetabell 3A i separat tabellbilaga. I den tabellen finns även uppgift om påbörjad högskoleutbildning vid 21 år för årskullar födda 1986–2002.

Fortsatt stora skillnader mellan kvinnor och män i påbörjad högskoleutbildning

Andelen kvinnor och män som påbörjat högskolestudier har ökat, med en något större ökning bland kvinnor än män i årskullarna födda 1986 och 1998. Under den redovisade perioden har övergångsandel ökat med 5 procentenheter för kvinnor och 2 procentenheter för män. Skillnaden i övergångsandel mellan könen är stor. I födelsekullen 1998 hade 56 procent av kvinnorna och 39 procent av männen påbörjat högskolestudier senast vid 25 års ålder.

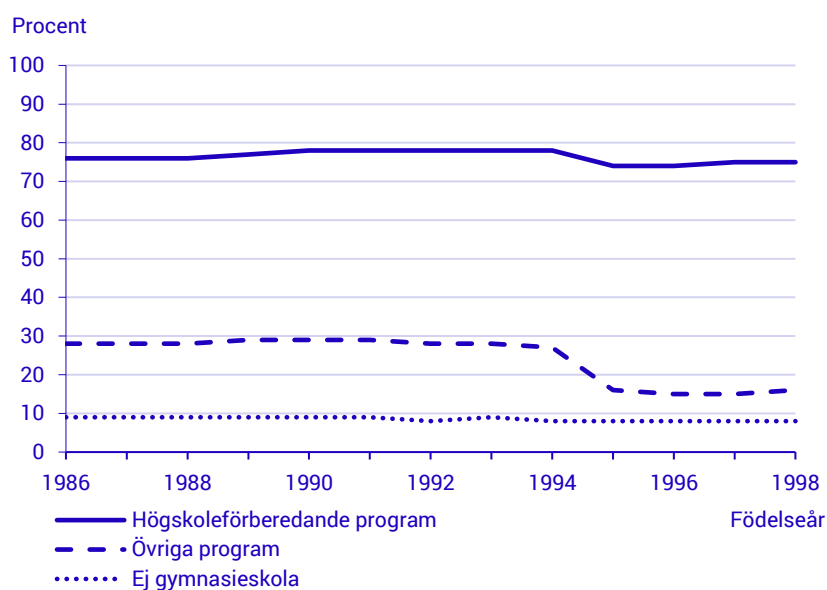
Även om andelen som påbörjat högskoleutbildning vid 25 års ålder skiljer sig åt mellan män och kvinnor är tendenserna gällande föräldrarnas utbildningsnivå likartade. Det vill säga – ju högre utbildningsnivå för föräldrarna, desto högre andel som påbörjat högskolestudier. För såväl kvinnor som män har andelen med förgymnasialt utbildade föräldrar som påbörjat högskolestudier ökat mellan årskullarna 1986 och 1998. För män har även andelen med forskarutbildade föräldrar ökat. För alla andra utbildningsgrupper hade andelen minskat eller varit oförändrad mellan årskullarna 1986 och 1998 för såväl kvinnor som män. Se även avsnittet *Relativa chansen till högskolestudier* och bilagetabell 3A i separat tabellbilaga.

Föregående gymnasieutbildning har stor betydelse för övergång till högskolan

Samtliga gymnasieprogram blev treåriga under mitten av 1990-talet och alla program skulle då också ge grundläggande behörighet till högskolestudier.

Från och med höstterminen 2011 trädde en ny gymnasiereform, Gy11, i kraft. I Gy11 delas gymnasieprogrammen in i högskoleförberedande program (tidigare studieförberedande program) och yrkesprogram (tidigare yrkesförberedande program). Yrkesprogrammen redovisas i det här SM:et under *Övriga program* där även specialutformade program och introduktionsprogram (tidigare individuella program) ingår. För mer information om gymnasieutbildningarna se avsnittet *Kort om statistiken* längst bak i rapporten.

Figur 8. Andel med påbörjad högskoleutbildning vid 25 års ålder för årskullar födda 1986–1998 per grupp av gymnasieutbildning

Könsuppdelade uppgifter finns i bilagetabell 3A i separat tabellbilaga.

Andelen med påbörjad högskoleutbildning vid 25 års ålder är stor för de som avslutat högskoleförberedande program och var för årskullarna födda 1986 till 1998 cirka 75 procent. Lägst andel uppvisade årskullarna födda 1995 och 1996 med 74 procent. För årskullarna födda 1990–1994 var andelen desto högre med 78 procent.

För personer födda 1986 till 1998 som slutfört ett övrigt gymnasieprogram hade andelen med påbörjad högskoleutbildning vid 25 års ålder minskat kraftigt under perioden. För årskullarna födda 1986 till 1994 har andelen varierat mellan 27 och 29 procent. För årskullarna födda mellan 1995 och 1998 har andelen minskat och varierat mellan 15 och 16 procent. En trolig förklaring till minskningen är att personer födda 1995 var den första årskullen som avslutade gymnasiet enligt den nya gymnasiereformen, Gy11. I samband med Gy11 har även andelen som avslutat ett övrigt gymnasieprogram minskat (se bilagetabell 3A i separat tabellbilaga). Andelen elever som avslutade en gymnasieutbildning ökade i stället på de högskoleförberedande gymnasieprogrammen.

Även bland de personer i en årskull som saknar ett slutfört gymnasieprogram finns en mindre grupp som påbörjar högskolestudier. Andelen minskade från 9 till 8 procent för årskullarna 1986 till 1998. Minskningen beror troligen på sämre möjligheter att läsa in en gymnasiebehörighet på kommunal vuxenutbildning (komvux) eftersom det varit neddragningar i den utbildningsformen.

Föräldrarnas utbildningsnivå påverkar valet av gymnasieutbildning

I årskullen födda 1998 hade 55 procent avslutat en högskoleförberedande utbildning, 27 procent hade avslutat en övrig gymnasieutbildning och 18 procent hade inte avslutat gymnasieutbildningen. Av de som slutfört en högskoleförberedande utbildning var det betydligt vanligare att ha forskarutbildade föräldrar jämfört med föräldrar med enbart förgymnasial utbildning, 86 procent respektive 30 procent.

Tabell 13. Andel med avslutad grupp av gymnasieutbildning för årskullen födda 1998 per föräldrarnas utbildningsnivå

Egen gymnasieutbildning	Slutförd gymnasieutbildning per grupp av föräldrarnas utbildningsnivå (%)						
	Totalt i årskullen	Forskarutbildning	Eftergymn. >= 3 år	Eftergymn. < 3 år	Gymnasial 3 år	Gymnasial <= 2 år	Förgymnasial
Totalt							
Högskoleförberedande	55	86	73	62	45	36	30
Övrig gymnasial	27	6	16	24	35	39	28
Ej gymnasial	18	8	11	13	19	26	42
Summa	100	100	100	100	100	100	100
Kvinnor							
Högskoleförberedande	61	86	78	68	52	43	35
Övrig gymnasial	23	5	12	20	30	34	26
Ej gymnasial	16	9	10	12	18	24	39
Summa	100	100	100	100	100	100	100
Män							
Högskoleförberedande	50	86	69	56	39	29	26
Övrig gymnasial	31	6	19	29	40	43	30
Ej gymnasial	20	8	12	15	21	28	44
Summa	100	100	100	100	100	100	100

I bilagetabell 3A i separat tabellbilaga finns uppgifter om slutförd gymnasieutbildning för årskullarna födda 1986–2002.

Nästan var femte person i årskullen födda 1998 hade inte slutfört en gymnasieutbildning. Andelen var 42 procent för dem med enbart förgymnasialt utbildade föräldrar och andelen minskar sedan stegvis med föräldrarnas utbildningsnivå till 8 procent för personer med forskarutbildade föräldrar. Andelen som inte slutfört någon gymnasieutbildning oavsett föräldrarnas utbildningsnivå minskade från 24 till 18 procent i årskullarna födda 1986 respektive 1998.

Se även bilagetabell 3A i separat tabellbilaga

Påbörjad högskoleutbildning skiljer även vid liknande gymnasieutbildning

En del av skillnaden i övergång till högskolan som beror på att föräldrarna har olika utbildningsnivå kan hänföras till skillnader i den föregående gymnasieutbildningen, men det kvarstår en skillnad i påbörjade högskolestudier även när jämförelsen görs för dem med liknande gymnasieutbildning.

Av personer födda 1998 som hade slutfört ett Högskoleförberedande program hade 92 procent av dem med forskarutbildade föräldrar påbörjat högskolestudier vid 25 års ålder jämfört med 65 procent av dem med förgymnasialt utbildade föräldrar. Även för personer med ett övrigt gymnasieprogram fanns stora skillnader i övergången till högskolan efter föräldrarnas utbildningsnivå.

Av de personer födda 1998 som inte slutfört något program i gymnasieskolan hade 33 procent av dem med forskarutbildade föräldrar påbörjat högskolestudier. Andelen minskar därefter med föräldrarnas utbildningsnivå och uppgick till 4 procent för dem med förgymnasialt utbildade föräldrar.

I samtliga redovisade kombinationer av egen gymnasieutbildning och föräldrarnas utbildningsnivå har kvinnor högre övergång till högskolestudier än män. Speciellt stor var skillnaden för dem med ett övrigt gymnasieprogram.

Tabell 14. Andel med påbörjad högskoleutbildning vid 25 års ålder för årskullen födda 1998 efter kön, egen gymnasieutbildning och föräldrarnas utbildningsnivå

Kön	Påbörjad högskoleutbildning per grupp av föräldrarnas utbildningsnivå (%)							
	Egen gymnasieutbildning	Totalt i årskullen	Forskarutbildning	Eftergymn. >= 3 år	Eftergymn. < 3 år	Gymnasial 3 år	Gymnasial <= 2 år	Förgymnasial
Totalt		47	84	67	52	36	27	25
Högskoleförberedande		75	92	83	74	67	62	65
Övrig gymnasial		16	42	24	19	13	12	14
Ej gymnasial		8	33	20	10	6	4	4
Kvinnor		56	86	74	63	46	36	34
Högskoleförberedande		79	93	86	80	71	66	73
Övrig gymnasial		26	50	38	32	24	20	22
Ej gymnasial		11	40	26	13	8	5	6
Män		39	82	59	42	27	19	17
Högskoleförberedande		70	91	79	67	61	55	54
Övrig gymnasial		8	36	15	10	6	6	7
Ej gymnasial		6	26	16	8	4	2	2

I bilagetabell 3A i separat tabellbilaga finns motsvarande uppgifter för årskullarna födda 1986–1998.

Många med utländsk bakgrund har föräldrar med förgymnasial utbildning

I det här avsnittet analyseras årskullen födda 1998 speciellt för att se i vilken utsträckning svensk respektive utländsk bakgrund varierar med föräldrarnas utbildningsnivå i övergången till högskolestudier vid 25 års ålder.

I årskullen födda 1998 fanns 93 300 personer som var folkbokförda i Sverige, varav 18 000 hade utländsk bakgrund. Med utländsk bakgrund avses personer som själva är utrikes födda samt personer som är födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar. Se även definitionen i avsnittet *Kort om statistiken*.

I den aktuella årskullen var andelen med enbart förgymnasialt utbildade föräldrar betydligt större för personer med utländsk bakgrund jämfört med personer med svensk bakgrund, 19 respektive 2 procent.

Tabell 15. Årskullen födda 1998 efter kön, svensk/utländsk bakgrund och föräldrarnas utbildningsnivå

Kön	Svensk/ Utländsk bakgrund	Antal	Föräldrarnas utbildningsnivå (%)					Summa	Uppgift om föräldrar saknas (%)	
			Forskarutbildning	Eftergymn. >= 3 år	Eftergymn. < 3 år	Gymnasial 3 år	Gymnasial <= 2 år			Förgymnasial
Totalt		93 300	2	30	19	21	22	5	100	0
Svensk		75 300	2	32	20	22	22	2	100	0
Utländsk		18 000	2	25	16	17	21	19	100	1
Kvinnor		45 000	2	31	19	21	22	5	100	0
Svensk		36 300	2	32	20	22	22	2	100	0
Utländsk		8 700	2	25	16	17	21	19	100	1
Män		48 300	2	30	19	21	22	5	100	0
Svensk		39 000	2	32	20	22	22	2	100	0
Utländsk		9 300	2	24	16	18	21	19	100	1

Antalsuppgifterna är avrundade till närmaste 100-tal.

Andelen med forskarutbildade föräldrar var lika stor i båda grupperna, 2 procent. Fördelningen efter föräldrarnas utbildningsnivå var likartad för kvinnor och män.

Personer med svensk bakgrund hade mer välutbildade föräldrar än personer med utländsk bakgrund. Andelen som hade föräldrar med minst en treårig eftergymnasial utbildning (exklusive forskarutbildning) var 32 procent för dem med svensk bakgrund och 25 procent för dem med utländsk bakgrund. Även andelen med kortare eftergymnasialt utbildade föräldrar var större i gruppen med svensk bakgrund.

Högskolestudier något vanligare för personer med utländsk bakgrund

I hela årskullen födda 1998 hade 47 procent påbörjat en högskoleutbildning i Sverige till och med 25 års ålder. Andelen med påbörjade högskolestudier var större för dem med utländsk bakgrund jämfört med svensk, 48 respektive 47 procent.

Andelen med påbörjade högskolestudier i Sverige vid 25 års ålder varierar också mellan personer med svensk och utländsk bakgrund om utbildningsnivån för föräldrarna är densamma. Bland dem med enbart förgymnasialt eller gymnasialt utbildade föräldrar var det betydligt vanligare att personer med utländsk bakgrund än personer med svensk bakgrund påbörjat högskolestudier vid 25 års ålder.

Situationen var den motsatta för dem med längre eftergymnasialt utbildade föräldrar. I den gruppen hade en större andel av personer med svensk bakgrund än personer med utländsk bakgrund påbörjat högskolestudier. Skillnaden mellan grupperna ökade med föräldrarnas utbildningsnivå. I gruppen med forskarutbildade föräldrar hade 87 procent av dem med svensk bakgrund påbörjat högskolestudier jämfört med 73 procent för dem med utländsk bakgrund.

I gruppen som hade föräldrar med en kortare eftergymnasial utbildning hade ungefär lika stora andelar av dem med svensk som med utländsk bakgrund påbörjat högskolestudier.

Tabell 16. Andel med påbörjad högskoleutbildning vid 25 års ålder i årskullen födda 1998 efter kön, svensk/utländsk bakgrund och föräldrarnas utbildningsnivå

Kön	Påbörjad högskoleutbildning per grupp av föräldrarnas utbildningsnivå (%)						
	Totalt	Forskarutbildning	Eftergymn. >= 3 år	Eftergymn. < 3 år	Gymnasial 3 år	Gymnasial <= 2 år	Förgymnasial
Totalt	47	84	67	52	36	27	25
Svensk	47	87	67	52	34	24	13
Utländsk	48	73	64	54	47	41	31
Kvinnor	56	86	74	63	46	36	34
Svensk	56	89	75	63	44	33	19
Utländsk	58	75	71	63	58	51	42
Män	39	82	59	42	27	19	17
Svensk	38	84	60	41	25	16	8
Utländsk	40	71	57	45	38	32	21

I samtliga kombinationer av föräldrarnas utbildningsnivå och svensk/utländsk bakgrund hade en större andel av kvinnorna än männen påbörjat högskolestudier.

För information om påbörjade högskolestudier för fler årskullar och en indelning efter invandringsålder (men inte efter föräldrars utbildning) se statistiskt meddelande om svensk och utländsk bakgrund för studenter och doktorander (UF 19 SM 2401).

Relativa chansen till högskoleutbildning vid 25 års ålder

För att beskriva utvecklingen i påbörjade högskolestudier för årskullarna födda 1986–1998 efter föräldrarnas utbildningsnivå redovisas i det här avsnittet den relativa chansen att påbörja en högskoleutbildning vid 25 års ålder. Det mått som mäter den relativa chansen benämns oddskvot eller korsprodukt. Den relativa chansen uttrycker sannolikheten för att ungdomar med till exempel lågutbildade föräldrar, det vill säga föräldrar med högst en tvåårig gymnasial utbildning, har påbörjat högskolestudier vid 25 års ålder i relation till att de inte har det, i jämförelse med motsvarande relation för ungdomar med föräldrar med någon annan utbildningsnivå. För mer information, se avsnittet *Kort om statistiken*.

I den här redovisningen är det lågutbildade föräldrar som utgör jämförelsegrupp, som därigenom får 1,0 som värde. De övriga fyra gruppernas chanser till högskolestudier jämförs då med chansen för gruppen med lågutbildade föräldrar.

Måttet påverkas inte av hur många som har föräldrar med en viss utbildningsnivå eller av hur många som påbörjat utbildning på en viss nivå. Det innebär att det blir möjligt att avgöra om graden av snedrekrytering förändras om den totala andelen som påbörjar högre utbildning samtidigt förändras. Ju större skillnad som finns i den relativa chansen till högskolestudier mellan olika grupper desto större är snedrekryteringen. När det inte föreligger någon snedrekrytering är oddskvoten lika med 1,0 för samtliga grupper.

Stora skillnader i relativ chans till högskolestudier

Klart störst relativ chans att påbörja högskolestudier vid 25 års ålder hade personer med forskarutbildade föräldrar. För personer som hade föräldrar med en längre eftergymnasial utbildning (men inte forskarutbildning) minskade chansen med nästan en tredjedel jämfört med dem som hade forskarutbildade föräldrar. Den relativa chansen till högskolestudier fortsätter sedan att minska med föräldrarnas utbildningsnivå.

Tabell 17. Relativa chansen till högskolestudier till och med 25 års ålder för årskullar födda 1986–1998 per kön och föräldrarnas utbildningsnivå

Personer med enbart lågutbildade föräldrar, det vill säga föräldrar med högst en tvåårig gymnasial utbildning utgör jämförelsegrupp = 1

Kön	Relativa chansen till högskoleutbildning efter föräldrarnas utbildningsnivå					
	Födelseår	Forskarutbildning	Eftergymn. >= 3 år	Eftergymn. < 3 år	Gymnasial 3 år	Lågutbildade
Totalt						
1986		14,9	6,7	3,3	2,0	1,0
1988		14,6	6,6	3,3	1,9	1,0
1990		13,9	6,2	3,2	1,8	1,0
1992		16,5	6,2	3,4	1,8	1,0
1994		13,8	5,7	3,2	1,7	1,0
1996		15,4	5,4	3,0	1,6	1,0
1998		14,2	5,4	2,9	1,5	1,0
Kvinnor						
1986		16,1	6,4	3,3	2,0	1,0
1988		12,0	6,2	3,3	1,8	1,0
1990		12,2	5,9	3,4	1,8	1,0
1992		12,3	6,0	3,4	1,8	1,0
1994		11,5	5,5	3,2	1,7	1,0
1996		14,2	5,1	3,0	1,6	1,0
1998		11,1	5,2	3,0	1,5	1,0
Män						
1986		16,5	7,7	3,5	2,2	1,0
1988		19,4	7,9	3,8	2,1	1,0
1990		17,1	7,3	3,4	1,9	1,0
1992		23,7	7,3	3,8	1,9	1,0
1994		18,7	6,6	3,4	1,9	1,0
1996		19,2	6,4	3,3	1,7	1,0
1998		20,0	6,3	3,1	1,6	1,0

Årskullarna födda 1986–1998 blev 25 år 2011–2023. Relativa chansen till högskolestudier för de som saknar uppgift om föräldrarnas utbildning är på ungefär samma nivå som för dem med lågutbildade föräldrar.

Inga eller små förändringar i den relativa chansen till högskolestudier

De redovisade resultaten för årskullarna födda 1986–1998 tyder på att det är samma grupper i samtliga årskullar utifrån föräldrarnas utbildningsnivå som har en hög eller låg relativ chans till högskoleutbildning vid 25 års ålder. En viss utjämnning av snedrekryteringen kan däremot ses mellan gruppen som har lågutbildade utbildade föräldrar i förhållande till de andra grupperna, bland annat dem med eftergymnasialt utbildade föräldrar om minst tre år.

Det har skett en del svängningar mellan födelsekullarna i den relativa chansen till svensk högskoleutbildning för dem som har forskarutbildade föräldrar, och speciellt vid en uppdelning efter kön, men gruppen med forskarutbildade föräldrar är antalsmässigt liten vilket medför att det finns slumpmässiga variationer mellan åren.

Påbörjad utbildning på forskarnivå i årskullarna födda 1986–1993

I vilken utsträckning födelsekullar med olika sociala bakgrunder har påbörjat forskarstudier följs i redovisningen till och med det år de fyllt 30 och avser födda 1986–1993. Bland dem har andelen som påbörjat en forskarutbildning i Sverige till och med 30 års ålder minskat från 0,8 till 0,6 procent. Mellan kvinnor och män är skillnaderna små i andelar med påbörjad forskarutbildning.

Forskarstudier klart vanligast för dem med forskarutbildade föräldrar

De skillnader som tidigare redovisats i övergången till högskolan mellan grupper med föräldrar på olika utbildningsnivå är ännu större i övergången till forskarutbildningen. I den senaste årskullen som kunnat följas upp vid 30 års ålder, årskullen födda 1993, hade 4,7 procent av dem med forskarutbildade föräldrar själva påbörjat en forskarutbildning. Andelen blir därefter gradvis mindre när föräldrarnas utbildningsnivå sjunker. I gruppen med enbart förgymnasialt utbildade föräldrar hade 0,1 procent påbörjat en forskarutbildning.

Tabell 18. Andel med påbörjad forskarutbildning till och med 30 års ålder för årskullar födda 1986–1993 efter kön och föräldrarnas utbildningsnivå

Födelseår	Påbörjad högskoleutbildning per grupp av föräldrarnas utbildningsnivå (%)						
	Totalt i årskullen	Forskarutbildning	Eftergymn. >= 3 år	Eftergymn. < 3 år	Gymnasial 3 år	Gymnasial <= 2 år	Förgymnasial
Totalt							
1986	0,8	6,7	1,7	1,0	0,6	0,3	0,1
1987	0,8	6,2	1,8	0,8	0,6	0,2	0,1
1989	0,7	6,1	1,6	0,7	0,4	0,2	0,1
1991	0,6	5,9	1,3	0,7	0,2	0,2	0,1
1993	0,6	4,7	1,2	0,6	0,3	0,2	0,1
Kvinnor							
1986	0,7	6,9	1,5	0,8	0,4	0,3	0,1
1987	0,7	6,6	1,7	0,6	0,5	0,2	0,1
1989	0,6	5,5	1,5	0,7	0,3	0,1	0,1
1991	0,6	6,8	1,0	0,6	0,2	0,2	0,2
1993	0,5	4,1	1,1	0,5	0,2	0,1	0,1
Män							
1986	0,9	6,5	1,9	1,1	0,7	0,3	0,1
1987	0,8	5,8	2,0	0,9	0,7	0,2	0,1
1989	0,7	6,6	1,7	0,6	0,5	0,2	0,1
1991	0,7	5,1	1,6	0,8	0,2	0,1	0,1
1993	0,6	5,4	1,3	0,6	0,3	0,2	0,1

Andelen i en årskull som börjar i forskarutbildningen var störst för årskullarna födda 1986 och 1987 med 0,8 procent och har därefter sjunkit till 0,6 procent för årskullen 1993. Framför allt har övergångsfrekvensen till forskarutbildningen sjunkit för grupperna med högutbildade föräldrar.

Högre övergång till forskarutbildning för dem med en tidigare examen

Av de personer som påbörjat en forskarutbildning vid 30 års ålder i de redovisade årskullarna hade så gott som alla en tidigare examen från högskolan. För dem med en examen från grundnivå eller avancerad nivå i högskolan blir övergången till forskarutbildningen naturligtvis högre än för hela årskullen. Av dem som föddes 1993 och hade en examen på grundnivå eller avancerad nivå hade 1,9 procent påbörjat en forskarutbildning jämfört med 0,6 procent i hela årskullen. I gruppen med en tidigare examen hade en större andel män än kvinnor påbörjat forskarutbildning, 2,9 respektive 1,3 procent.

I årskullen födda 1993 med en tidigare examen hade 6,9 procent av personer med forskarutbildade föräldrar påbörjat en forskarutbildning till och med 30 års ålder. Det kan jämföras med 0,8 procent bland personer med enbart förgymnasialt utbildade föräldrar. Över tid har andelen varierat kring 1 procent bland dem som har förgymnasialt utbildade föräldrar samtidigt som andelen övergångna till forskarutbildningen har sjunkit i de övriga grupperna och den sociala snedrekryteringen till forskarutbildningen har därmed minskat.

Tabell 19. Påbörjad forskarutbildning till och med 30 års ålder bland födda 1986–1993 med examen på grundnivå eller avancerad nivå efter kön och föräldrarnas utbildningsnivå

Kön	Påbörjad högskoleutbildning per grupp av föräldrarnas utbildningsnivå (%)							
	Födelseår	Totalt i årskullen	Forskarutbildning	Eftergymn. >= 3 år	Eftergymn. < 3 år	Gymnasial 3 år	Gymnasial <= 2 år	Förgymnasial
Totalt								
	1986	3,0	10,7	3,6	2,8	2,2	1,8	1,1
	1987	2,8	10,3	3,8	2,2	2,2	1,0	1,1
	1989	2,5	9,7	3,4	1,8	1,7	1,0	0,7
	1991	2,1	9,2	2,7	1,9	0,8	1,0	1,2
	1993	1,9	6,9	2,4	1,5	1,0	0,9	0,8
Kvinnor								
	1986	2,0	9,2	2,6	1,9	1,2	1,1	0,7
	1987	1,9	10,1	2,9	1,4	1,4	0,6	0,8
	1989	1,7	8,1	2,6	1,4	1,0	0,5	0,5
	1991	1,4	9,5	1,7	1,2	0,5	0,8	1,0
	1993	1,3	5,5	1,8	1,1	0,6	0,6	0,5
Män								
	1986	4,7	12,6	4,9	4,5	4,1	3,4	2,0
	1987	4,2	10,6	5,1	3,7	3,7	2,1	1,8
	1989	3,7	11,7	4,5	2,6	3,1	2,2	1,2
	1991	3,3	8,9	4,1	3,1	1,6	1,6	1,7
	1993	2,9	8,6	3,3	2,4	1,8	1,6	1,4

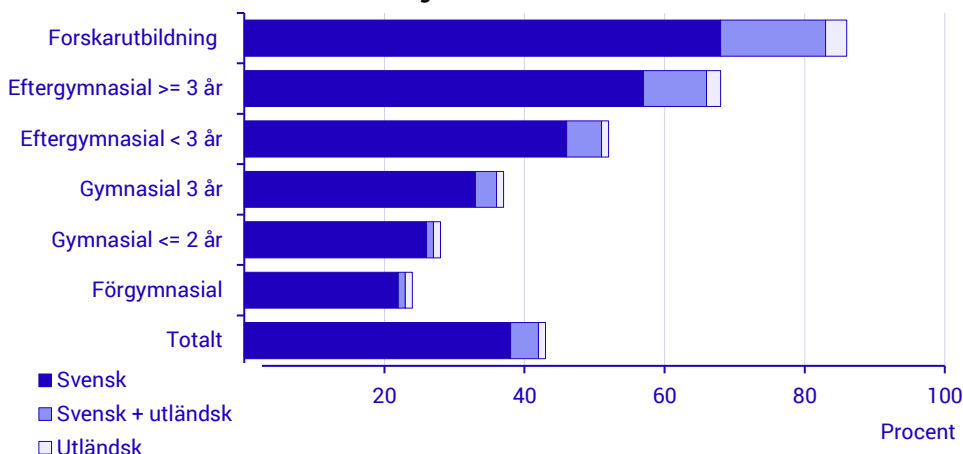
Inom samtliga grupper, oavsett föräldrarnas utbildningsnivå, hade en större andel män än kvinnor påbörjat forskarutbildning i årskullen födda 1993. Skillnaden mellan könen i påbörjad forskarutbildning beror till viss del på att kvinnor och män har avlagt examina inom olika utbildningsinriktningar på grundnivå och avancerad nivå. Män har oftare en examen med inriktning mot *teknik och tillverkning*, ett område med relativt många som fortsätter med forskarstudier, medan kvinnor oftare har en examen inom området *hälso- och sjukvård samt social omsorg* eller inom området *pedagogik och lärarutbildning*. De här områdena har förhållandevis låg övergång till forskarstudier. Se även avsnittet *Övergång för examinerade till forskarutbildning*.

Påbörjad svensk och utländsk högskoleutbildning 2013–2023

I det här avsnittet redovisas uppgifter om påbörjad svensk respektive utländsk högskoleutbildning, till och med 25 års ålder för 25-åringar folkbokförda i Sverige, fördelade efter föräldrarnas utbildningsnivå. Personer som fått studiemedel från Centrala studiestödsnämnden (CSN) för eftergymnasiala studier utomlands utgör gruppen med utlandsstudier.

Totalt uppgick andelen med påbörjad svensk eller utländsk högskoleutbildning till 43 procent av 25-åringarna folkbokförda i Sverige 2023. Andelen var 52 procent för kvinnor och 35 procent för män.

Figur 9. 25-åringar 2023 (födda 1998) med påbörjad svensk och utländsk högskoleutbildning till och med 25 års ålder efter föräldrarnas utbildningsnivå

Under mitten av 00-talet hade runt 10 procent av 25-åringarna studerat utomlands till och med 25 års ålder. Andelen minskade därefter och uppgick till 5 procent för 25-åringarna 2023. Flertalet som studerat utomlands har även studerat i svensk högskola till och med 25 års ålder.

Tabell 20. 25-åringar 2023 med påbörjad svensk och utländsk högskoleutbildning till och med 25 års ålder efter kön och föräldrarnas utbildningsnivå

Kön	Påbörjad högskoleutbildning per grupp av föräldrarnas utbildningsnivå (%)						
	Totalt	Forskarutbildning	Eftergymn. >= 3 år	Eftergymn. < 3 år	Gymnasial 3 år	Gymnasial <= 2 år	Förgymnasial
Svensk/utländsk utbildning¹							
Totalt							
Högskoleutbildning	43	85	68	53	37	28	23
Svensk utbildning	38	68	57	46	33	26	22
Svensk + utländsk	4	15	9	5	3	1	1
Utländsk utbildning	1	3	2	1	1	1	1
Kvinnor							
Högskoleutbildning	52	88	76	63	47	37	31
Svensk utbildning	46	68	63	55	42	34	29
Svensk + utländsk	5	17	11	6	4	2	1
Utländsk utbildning	1	3	2	2	1	1	1
Män							
Högskoleutbildning	35	83	60	43	28	20	16
Svensk utbildning	31	68	52	38	25	18	15
Svensk + utländsk	3	12	7	3	2	1	1
Utländsk utbildning	1	3	1	1	1	1	1

¹ Med utländsk utbildning avses studier utomlands med svenska studiemedel.

Vanligare med utlandsstudier för dem med högutbildade föräldrar

Bland 25-åringarna 2023 som hade forskarutbildade föräldrar hade 18 procent studerat utomlands med svenska studiemedel. Andelen minskade för grupperna som hade föräldrar med lägre utbildningsnivåer. För dem med enbart förgymnasialt utbildade föräldrar var andelen med utlandsstudier ungefär 1 procent.

Personer som enbart studerat utomlands, och som alltså inte studerat i svensk högskola, var 1–3 procent för samtliga redovisade grupper efter föräldrarnas utbildningsnivå.

Tabell 21. Påbörjad utländsk högskoleutbildning till och med 25 års ålder för 25-åringarna 2013–2023 efter kön och föräldrarnas utbildningsnivå

25-åringar År	Påbörjad högskoleutbildning per grupp av föräldrarnas utbildningsnivå (%)						
	Totalt	Forskar- utbildning	Efter- gymn. ≥ 3 år	Efter- gymn. < 3 år	Gymn- asial 3 år	Gymn- asial <= 2 år	För- gymnasial
Totalt							
2013	7	24	16	9	6	3	3
2015	7	24	16	9	6	3	3
2017	7	25	16	9	6	3	3
2019	7	22	14	9	6	3	3
2021	6	21	12	7	4	3	2
2023	5	18	11	6	4	2	1
Kvinnor							
2013	9	28	20	11	8	4	4
2015	9	29	19	12	8	4	4
2017	9	28	19	11	8	4	4
2019	9	25	17	11	7	4	3
2021	7	25	14	9	6	3	3
2023	7	21	13	8	5	3	2
Män							
2013	6	20	13	7	4	2	3
2015	5	20	13	6	4	2	2
2017	6	21	13	7	4	2	3
2019	5	19	12	6	4	3	2
2021	5	17	10	6	3	2	2
2023	4	15	8	5	3	2	1

Fler kvinnor än män har studerat utomlands

Det är fortfarande vanligare att kvinnor än män har studerat utomlands med svenska studiemedel. Cirka 7 respektive 4 procent av de 25-åriga kvinnorna och männen studerade utomlands år 2023. Andelen med utlandsstudier har minskat för såväl kvinnor som män vid jämförelse av de som var 25 år 2013 respektive 2023.

I samtliga grupper av föräldrarnas utbildningsnivå har kvinnorna i större utsträckning än männen studerat utomlands. För 25-åringar 2023 med forskarutbildade föräldrar var andelen 21 procent för kvinnor och 15 procent för män. För dem med enbart förgymnasialt utbildade föräldrar hade 2 procent av kvinnorna och 1 procent av männen studerat utomlands.

Kort om statistiken

Statistikens ändamål och innehåll

Statistiken om högskolenybjörjare och doktorandnybjörjare efter föräldrarnas utbildningsnivå görs från och med år 2013 på uppdrag av Universitetskanslersämbetet (UKÄ), tidigare gjordes den på uppdrag av Högskoleverket.

För statistiken om studenter och examina i högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå som också görs på uppdrag av UKÄ finns en ingående beskrivning (dokumentation) på SCB:s webbplats, www.scb.se. I det nu aktuella SM:et läggs därför tyngdpunkten i *Kort om statistiken* på faktorer som avser redovisningen av föräldrarnas utbildningsnivå för nybjörjare och studenter i högskolan.

Syftet med det här SM:et är dels att redovisa föräldrarnas utbildningsnivå för studenter och olika nybjörjargrupper i högskolan, dels att för vissa årskullar beskriva påbörjad svensk högskoleutbildning vid viss ålder efter föräldrarnas utbildningsnivå. I redovisningen beskrivs även övergångsfrekvensen till forskarutbildningen för examinerade från högskoleutbildning på avancerad nivå efter föräldrarnas utbildningsnivå.

Följande redovisningsgrupper efter kön och föräldrarnas utbildningsnivå ingår i SM:et:

- Nybjörjare i högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå, exklusive inresande studenter läsåren 2013/14–2023/24: högskolenybjörjare, nybjörjare vid viss högskola (högskolanybjörjare), nybjörjare på yrkesexamensprogram, nybjörjare på generella program och nybjörjare på konstnärliga program.
- Påbörjad forskarutbildning till och med läsåret 2022/23 för examinerade från högskoleutbildning på avancerad nivå läsåren 2015/16–2018/19.
- Nybjörjare i forskarutbildning, exklusive utländska doktorander, läsåren 2013/14–2022/23.
- För årskullarna födda 1986–2002: påbörjad högskoleutbildning vid viss ålder, 21 år och 25 år, samt påbörjad forskarutbildning vid 30 års ålder.
- Påbörjad svensk och utländsk högskoleutbildning för 25-åringar folkbokförda i Sverige 2013–2023.
- Registrerade studenter, exklusive inresande studenter, läsåren 2013/14–2023/24 och doktorander, exklusive utländska doktorander, läsåren 2013/14–2022/23.

Från Universitets- och högskoleregistret hämtas uppgifter om svensk högskoleutbildning. Uppgifterna om årskullarna hämtas från Registret över totalbefolkningen (RTB). Föräldrakoppling erhålls från Flergenerationsregistret och uppgifter om föräldrarnas utbildningsnivå från Registret över befolkningens utbildning. Se även följande avsnitt *Information om statistikens framställning* och *Bra att veta*.

Definitioner och förklaringar

Doktorandnybörjare En person räknas som nybörjare i utbildningen på forskarnivå från den terminen personen för första gången rapporteras med en aktivitet över 0 procent. För att ingå i SCB:s statistik måste doktoranden vara antagen till studier på forskarnivå.

Gymnasieutbildning För årskullarna folkbokförda 12-åringar födda 1986–2002 redovisas senast avslutade program i svensk gymnasieskola (kommunal vuxenutbildning, komvux, ingår inte). Majoriteten av de som är födda mellan 1986–1994 har gått i gymnasieskolan enligt den äldre läroplanen Lpf94 medan de flesta som är födda från 1995 och framåt är avgångna från gymnasieskolan i den nya gymnasieskolan Gy11. I det äldre systemet Lpf94 motsvaras avslutade program av slutbetyg (samlat betygsdokument räknas inte) medan avslutade program i Gy11 motsvaras av examen eller avgången med studiebevis (2 500 poäng kursbetyg). Även IB Diplom räknas som avslutat program.

Uppgiften om gymnasieutbildning redovisas i tre grupper:

- Höskoleförberedande program
- Övriga program
- Ej gymnasieutbildning

Allt sedan 2011 års gymnasiereform (Gy11) som infördes hösten 2011 består de höskoleförberedande programmen av

- Ekonomiprogrammet
- Estetiska programmet
- Humanistiska programmet
- Naturvetenskapsprogrammet
- Samhällsvetenskapsprogrammet
- Teknikprogrammet.

Även International Baccalaureate Diploma Programme har klassificerats bland de höskoleförberedande programmen.

I redovisningsgruppen övriga program ingår utöver gymnasieskolans 12 yrkesprogram (barn- och fritidsprogrammet, bygg- och anläggningsprogrammet etcetera) även riksrekryterande utbildningar med egna examensmål (bland annat inom flygteknik, tågteknik och yrkesdans).

Gymnasieprogram enligt den gymnasieskola som infördes 1994 (Lpf94) har förts till den kategori som bäst motsvarar dagens struktur i Gy11. De höskoleförberedande programmen (benämnda studieförberedande i Lpf94) består av

- estetiska programmet
- naturvetenskapsprogrammet
- samhällsvetenskapsprogrammet
- teknikprogrammet
- International Baccalaureate.

I kategorin övriga program ingår de yrkesförberedande programmen samt även specialutformade och individuella program.

Forskningsämnesområde För doktorandnybörjare görs en redovisning på den grävsta nivån av forskningsämne (forskningsämnesområde). För mer information om forskningsämne se statistiska meddelandet UF 21 SM 2401.

Föräldrarnas utbildningsnivå beskrivs med hjälp av den förälder som har den högsta utbildningen. Uppgifterna kommer från Registret över befolkningens utbildning och är klassificerade enligt nivå i Svensk utbildningsnomenklatur (SUN). Kopplingen mellan barn och föräldrar har gjorts med hjälp av Flergenerationsregistret. Se även avsnittet *Information om statistikens framställning* och *Bra att veta*.

Högskolenybjörjare är en student som för första gången är registrerad i högskoleutbildning i Sverige på grundnivå eller avancerad nivå, före läsåret 2007/08 benämnd grundläggande högskoleutbildning.

Högskolanybjörjare är en student som för första gången är registrerad i högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå vid en viss högskola i Sverige, före läsåret 2007/08 benämnd grundläggande högskoleutbildning. Redovisningen sker på den högskola som verkställer utbildningen.

Högutbildade föräldrar innebär att minst en förälder har minst en treårig eftergymnasial utbildning.

Inresande studenter är studenter som ingår i lärosätenas utbytesprogram, det vill säga internationellt studentutbyte inom ramen för Erasmus och andra utbytesprogram. Förutom den gruppen ingår studenter som på egen hand kommer till Sverige för högskolestudier, så kallade *freemover-studenter*. Gruppen *freemover-studenter* omfattar

- personer som angivit studier som grund för bosättning hos Migrationsverket och där beslutet om uppehållstillstånd är fattat mindre än två år innan studierna påbörjades
- personer som invandrat mindre än sex månader innan studiestarten
- övriga med ofullständiga personnummer i högskolornas studiedokumentationssystem.

Läsår omfattar perioden 1 juli–30 juni.

Nybjörjare på yrkesexamensprogram är en student som för första gången är registrerad på ett utbildningsprogram som normalt leder till en viss yrkesexamen.

Nybjörjare på generella program är en student som för första gången är registrerad på visst program mot högskole-, kandidat-, magister- och masterexamen. Samma person kan således registreras som nybjörjare en gång på samtliga fyra generella program.

Nybjörjare på konstnärliga program är en student som för första gången är registrerad på visst konstnärligt program mot högskole-, kandidat-, magister- och masterexamen. Samma person kan således registreras som nybjörjare en gång på samtliga fyra konstnärliga program

Relativa chansen är en korsprodukt som i det här SM:et beskriver relativa chansen att påbörja högskolestudier i en årskull efter föräldrarnas utbildningsnivå. Beräkningarna för samtliga grupper jämförs med gruppen som hade lågutbildade föräldrar, det vill säga föräldrar med högst en tvåårig gymnasial utbildning. Den här jämförelsegrupp får då värdet 1. Om det inte fanns någon skillnad i chanser skulle samtliga grupper ha en relativ chans på 1.

Exempel:

Föräldrarnas utbildningsnivå	Relativa chansen	
	Antal med påbörjad högskoleutbildning	Antal utan påbörjad högskoleutbildning
Forskarutbildning	A	B
Lågutbildade	C	D

Relativa chansen för gruppen med forskarutbildade föräldrar $= (A/B)/(C/D)$

Tabellbilaga. Från och med publiceringsåret 2020 publiceras bilagetabeller i en separat Excelfil på publiceringssidan <http://www.scb.se/publikation/53944>. Vid hänvisningar till bilagetabeller i det här SM:et avses den separata Excelbilagan.

Utländsk/svensk bakgrund. Med utländsk bakgrund avses personer, folkbokförda i Sverige, som själva är utrikes födda samt personer som är födda i Sverige med två

utrikes födda föräldrar. Med svensk bakgrund avses personer som är födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. Adopterade med minst en inrikes född adoptivförälder räknas till gruppen med svensk bakgrund medan adopterade med två utrikes födda adoptivföräldrar räknas till gruppen med utländsk bakgrund.

Utländska doktorander är personer som har angivit studier som grund för bosättning hos Migrationsverket och där beslutet om uppehållstillstånd är fattat mindre än två år innan studierna påbörjades samt utrikes födda doktorander som invandrat mindre än två år innan doktorandstudierna påbörjades och övriga med ofullständiga personnummer i högskolornas studiedokumentationssystem.

Ålder beräknas per den 31 december under läsåret.

Årskullar (kohorter) För folkbokförda i Sverige födda 1986–2002 redovisas i det här SM:et uppgifter om påbörjad svensk högskoleutbildning till och med året de blir 21 och 25 år. För födda 1986–1993 redovisas påbörjad svensk forskarutbildning till och med året de blir 30 år.

För folkbokförda 25-åringar 2013–2023 redovisas påbörjad svensk och utländsk högskoleutbildning (studier utomlands med svenska studiemedel) till och med året de blir 25 år.

(Ämnes)område I redovisningen av högskolenybörjare per område sker en prioritering av yrkesexamensprogram före övriga program och kurser om en student läst inom flera områden under sin första termin. Därefter väljs områden med fler registreringspoäng före område med färre registreringspoäng.

Information om statistikens framställning

Uppgifter om nybörjare och examinerade

Uppgifter om olika nybörjargrupper och examinerade i högskolan hämtas från Universitets- och högskoleregistret. Registret innehåller uppgifter om registrerade studenter och uttagna examina i svensk högskoleutbildning som hämtats från studiedokumentationssystemen vid universitet och högskolor.

Uppgifter om kopplingen barn och föräldrar

Uppgifter om de olika nybörjargrupperna i högskolan har sambearbetats med uppgifter från SCB:s Flergenerationsregister för att hämta föräldruppgifter. Registret är en del i registersystemet för Registret över totalbefolkningen (RTB) där uppgifterna kommer från Skatteverkets folkbokföringsregister.

Flergenerationsregistret innehåller uppgifter om barn, den så kallade indexpersonen, och deras biologiska föräldrar. Uppgifter finns för indexpersoner som varit folkbokförda i Sverige någon gång sedan 1961 och som är födda 1932 eller senare. För adopterade indexpersoner finns även uppgift om adoptivföräldrar. Uppgifter om adoptivtidpunkt finns i Flergenerationsregistret från och med 1991. Finns utbildningsuppgift för både biologiska föräldrar och adoptivföräldrar har uppgiften för adoptivföräldrar valts. För adoptioner före 1991 utnyttjas på samma sätt uppgift om invandringsår för de som var födda utomlands.

Uppgifter om föräldrarnas utbildningsnivå

Uppgifter om föräldrarnas utbildningsnivå finns i Registret över befolkningens utbildning (UREG). Föräldrarnas utbildningsnivå klassificeras enligt nivå i Svensk utbildningsnomenklatur (SUN). Finns tillgång till uppgift om föräldrarnas utbildning när nybörjarna var 12 år väljs den uppgiften i första hand. Finns inte uppgift vid 12 års ålder väljs uppgiften vid 13 års ålder därefter vid 11 års ålder, 14 års ålder, 10 års ålder osv. enligt ett sicksackmönster för att komma så nära 12 års ålder som möjligt. Eftersom 1990-års årgång av UREG är den första version som av kvalitets skäl rekommenderas för statistikuttag kommer den årgången av registret vara källa till föräldrarnas utbildning för flertalet studenter födda 1978 eller tidigare. Finns uppgift om båda föräldrarnas utbildningsnivå väljs den med högst utbildning (dominans-SUN). Finns endast uppgift för en förälder är det den uppgiften som används.

De inresande studenterna och utländska doktoranderna ingår inte heller i redovisningen av nybörjarna. För de här personerna saknas i de allra flesta fall föräldruppgifter i tillgängliga svenska register.

Uppgifter för årskullarna

Kopplingen till föräldrarna har hämtats från Flergenerationsregistret enligt samma principer som för nybörjarpopulationen. Uppgift om föräldrarnas utbildning har också om möjligt hämtats från UREG när barnet var 12 år.

För årskullarna hämtas uppgifter om avslutad gymnasieutbildning från Skolverkets elevregister (se även *definitioner*). Från Universitets- och högskoleregistret tas uppgifter om påbörjad svensk högskoleutbildning respektive forskarutbildning vid en viss ålder. Uppgifterna om påbörjad högskoleutbildning för årskullarna redovisas per kalenderår.

Uppgifter om svensk/utländsk bakgrund

I syfte att undersöka möjligheten att redovisa uppgifter om påbörjad högskoleutbildning för personer med svensk och utländsk bakgrund (se *definitioner*) redovisas i det här SM:et uppgifter om det för årskullen födda 1998.

I SCB:s Flergenerationsregister finns uppgifter om (undersöknings)personernas födelseland och föräldrarnas födelseland som utgör underlag för beskrivningen utländsk och svensk bakgrund, se definitionsavsnittet.

Folkbokförda 25-åringar

I SM:et redovisas även uppgifter om påbörjad svensk och utländsk högskoleutbildning till och med 25 års ålder för folkbokförda 25-åringar i Sverige 2013–2023. Uppgifter om 25-åringarna hämtas från RTB och svensk högskoleutbildning från Universitets- och högskoleregistret. Uppgifter om studier utomlands hämtas från Centrala studiestödsnämnden (CSN). Med utlandsstudier avses personer som fått studiemedel från CSN för eftergymnasiala studier utomlands. Uppgifter om påbörjad högskoleutbildning för 25-åringarna redovisas per kalenderår.

Information om statistikens kvalitet

Uppgifterna om de olika nybörjargrupperna i högskolan är hämtade från Universitets- och högskoleregistret. Registret är en totalundersökning av registrerade studenter och uttagna examina. Uppgifterna om studenterna kommer till stor del ursprungligen från universitetens och högskolornas studieadministrativa register, som även ligger till grund för årsredovisningar som i förlängningen påverkar universitetens/högskolornas anslag. Se även SCB:s webbplats.

Osäkerhetskällor

Övertäckning

Under hösten 2013 upptäcktes ett fel i uttagsprogrammen från Ladok (studiedokumentationssystem som används av flertalet lärosäten) som berörde registrerade studenter med tidiga avbrott. Studenter som gjort tidiga avbrott från kurs och i vissa fall program hade i de flesta fall felaktigt inkluderats i statistiken från 2007–2012 och därmed utgjort en övertäckning. Övertäckningen påverkar all statistik som bygger på registreringsuppgifter från vårterminen 2007 till höstterminen 2012. Statistiken om högskolenybörjare, högskolanybörjare, programnybörjare har således överskattats för berörda läsår till följd av övertäckningen.

SCB har utfört korrigeringar i aktuella register. De Statistiska meddelanden som finns publicerade för berörd tidsperiod kommer inte att korrigeras. Övertäckningen förändrar inte bilden i tidigare publicerad statistik och arbetsinsatsen för en sådan korrigering bedöms som alltför omfattande för att anses berättigad. Rapporten *Övertäckning i statistiken avseende registrerade och nybörjare på grundnivå och avancerad nivå läsåren 2006/07–2011/12* på SCB:s webbplats beskriver övertäckningens storlek och effekterna av registerkorrigeringen kompletterar i stället befintliga Statistiska meddelandena.

I det här SM:et är uppgifter om nybörjare för tidigare läsår korrigerade.

Bortfall för uppgift om föräldrar

Uppgift om föräldrarna i olika redovisningsgrupper hämtas från Flergenerationsregistret. Nästan alla som saknar uppgift om föräldrarna är födda utomlands.

För högskolenybörjarna läsåret 2023/24, exklusive inresande studenter, saknas uppgift om föräldrar för drygt 8 procent. Bortfallet stiger med nybörjarnas ålder. För nybörjare yngre än 22 år saknas uppgift om föräldrar för 1 procent. I åldersgruppen 35– år uppgick bortfallet till 41 procent. Det ökade bortfallet i de äldre åldersgrupperna beror på den invandring som skett. Personer som invandrat som vuxna kommer sällan med föräldrar och då finns inga uppgifter i svenska register om föräldrarnas utbildningsnivå.

För doktorandnybörjarna läsåret 2022/23 (exklusive utländska doktorander) saknade 19 procent föräldrauppgifter.

I tabellerna för nybörjarna har den procentuella fördelningen efter föräldrarnas utbildningsnivå beräknats för dem med föräldrauppgift. Av tabellerna framgår hur stor andel som saknar uppgift om föräldrarna.

För årskullar födda 1986–1998, och som var folkbokförda i Sverige saknades uppgift om föräldrarna för mindre än en procent. I tabellerna över påbörjade högskolestudier vid 21 och 25 års ålder finns en redovisningsgrupp för ej föräldrar/ej utbildningsnivå.

Föräldrarnas utbildningsnivå vid samma ålder

Uppgiften om föräldrarnas utbildning har om möjligt tagits från Registret över befolkningens utbildning när undersökningspersonen var 12 år. Registret är årligt och innehåller utbildningsuppgifter för folkbokförda personer i Sverige upp till 74 års ålder. Det första registret som rekommenderas för statistikanvändning avser år 1990. Det innebär att för undersökningspersoner som är födda före 1978 har uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå fått tas när barnet var äldre än 12 år.

Bra att veta

Coronapandemin

Under tidiga våren 2020 utbröt den pandemi som påverkade det svenska samhället på många sätt. Det påverkade bland annat högskolan i flera avseenden i form av såväl satsningar som restriktioner. Läsåret 2020/21 var det första läsåret som redovisas i det här SM:et efter att pandemin bröt ut och det har påverkat uppgifterna för läsåret 2020/21 såväl som för läsåret 2021/22. Stora satsningar har gjorts på högskolan och som redovisats i det här SM:et har en stor tillströmning av studenter som troligtvis tidigare varit i högskolan återkommit under pandemiåren. Det eftersom antalet registrerade studenter har ökat betydligt mer än antalet högskolenybjörjare. Distansutbildningar, sommarkurser och fristående kurser i allmänhet verkar ha lockat många studenter.

Utbildningsinriktning i Svensk utbildningsnomenklatur (SUN)

Svensk utbildningsnomenklatur (SUN) är en standard för klassificering av utbildningar. Den utgör också ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. SUN-inriktning anges på 1-siffernivå, 2-siffernivå och 3-siffernivå där 1-siffernivån är den grävsta nivån och 3-siffernivån den mest detaljerade. Det finns även en specificering av 3-siffernivån (se Meddelanden i samordningsfrågor, MIS 2000:1). I det här SM:et redovisas examinerade i högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå efter SUN-inriktning på 1-siffernivå i avsnittet om *Övergång till forskarutbildning för examinerade*. Från och med läsåret 2018/19 sker redovisningen av utbildningsinriktning enligt SUN2020 <https://www.scb.se/dokumentation/klassifikationer-och-standarder/svensk-utbildningsnomenklatur-sun/>.

Utbildningsnivå i Svensk utbildningsnomenklatur (SUN)

Svensk utbildningsnomenklatur innehåller även en klassificering av utbildningsnivån på liknade sätt som den för utbildningsinriktning. Den första siffran anger utbildningsnivå på grävsta nivån. I det här SM:et redovisas föräldrarnas utbildning efter SUN-nivå på grävsta nivån.

SUN 1996 indelas i följande nivåer:		Redovisningsgrupper i det här SM:et av föräldrarnas utbildningsnivå	
0	Utbildning saknas		
1-2	Förgymnasial utbildning	1-2	Förgymnasial utbildning
1	Kortare än 9 år		
2	9 (10) år motsvarande		
3-4	Gymnasial utbildning		
3	Högst 2-årig	3	Gymnasial utbildning högst 2 år
4	3 år	4	Gymnasial utbildning 3 år
5-7	Eftergymnasial utbildning		
5	Kortare än 3 år	5	Eftergymnasial utbildning kortare än 3 år
6	3 år eller längre	6-7	Eftergymnasial utbildning 3 år eller längre
7	Forskarutbildning		inkl. forskarutbildning. I vissa redovisningar
9	Ospecificerad nivå	0, 9 och blank uppgift	= Uppgift om nivå saknas

Se även SCB:s meddelande i samordningsfrågor MIS 1996:1 och MIS 2000:1

Tidigare redovisningar

I SM publicerade 2016 och tidigare har 34 år använts som övre gräns för många av urvalen till tabeller och diagram. Från och med 2018 års SM togs den övre åldersgränsen bort och även personer från 35 år och uppåt inkluderades.

Annan statistik

Uppgifter om högskolenybörjare efter föräldrarnas utbildningsnivå har tidigare publicerats i Statistiska meddelanden serie UF20, senast år 2020. Till och med 2006 publicerades även uppgifter om högskolenybörjare efter föräldrarnas socioekonomiska grupp (SEI) i de statistiska meddelandena.

Nyckeltal som bygger på föräldrarnas utbildningsnivå redovisas per lärosäte i UKÄ:s databas *Högskolan i siffror*, www.uka.se.

Mer information om statistiken om studenter och examina i högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå och dess kvalitet ges i en särskild beskrivning (dokumentation) på SCB:s webbplats, www.scb.se.

Uppgifter om svensk och utländsk bakgrund för doktorander redovisas i Statistiska meddelande om högskolestuderande med svensk och utländsk bakgrund, serie UF19.

I temarapporten Utländska doktorander 2013, som publicerades på SCB:s webbplats i december 2013, finns ett avsnitt om föräldrarnas utbildningsnivå för utländska doktorander.

In English

Summary

Parents' level of educational attainment affects higher education studies

At the age of 25, 47 percent of people born in 1998 had commenced higher education studies. That proportion of individuals transitioning into higher education has been more or less the same for the age groups born in 1986–1998. The proportion commencing a higher education programme increases with the parents' level of educational attainment. In the age group born in 1998, only 25 percent had commenced higher education studies by the age of 25 at the latest if their parents were educated to compulsory level only. The corresponding figure was 84 percent if their parents were educated to postgraduate level. Despite the substantial differences, the social imbalance in the recruitment has decreased somewhat in the younger age groups of people born between 1986 and 1998. This is because the proportions of entrants into higher education studies have declined in several groups in which the parents are educated to a higher level, while the proportion has increased for those whose parents are educated to compulsory level only.

The pattern of the proportion of entrants into higher education programmes being greater the higher the parents' educational attainment level applies for both women and men. At the same level of parents' educational attainment, however, a higher proportion of women than men enter higher education.

The differences are less pronounced among those who have completed upper secondary higher education preparatory programmes

It is chiefly graduates of upper secondary higher education preparatory programmes who have commenced higher education programmes. The difference in the transition to higher education based on the parents' educational attainment level is approximately the same in the group that has completed an upper secondary higher education preparatory programme as among those who have completed another upper secondary programme. Out of individuals who have completed an upper secondary higher education preparatory programme, 92 percent of those with parents educated to postgraduate level had commenced higher education studies by the age of 25, compared with 65 percent in the group whose parents were educated to compulsory level only. The corresponding figure for people who had completed other upper secondary programmes was 42 percent for those with parents educated to postgraduate level and 14 percent for the group whose parents were educated to compulsory level only.

The age groups born in 1995 and 1996 were the first who completed an upper secondary programme according to the new upper secondary school reform, Gy11. For pupils who completed other upper secondary programmes, the proportion of those entering higher education programmes by the age of 25 has fallen sharply, from 27 percent for 1994 to 16 percent for 1998. The largest change occurred between the cohorts born in 1994 and 1995 when the proportion decreased from 27 to 16 percent. The proportion of people who had commenced higher education programmes declined in all groups broken down by the parents' educational attainment level since the cohort born in 1994. At the same time, the proportion who had attended other programmes was smaller among those born after 1994, compared with age groups born in earlier years. Instead, the proportion of pupils attending upper secondary higher education preparatory programmes increased.

Students with highly educated parents are over-represented in higher education

Looking at the social composition of entrants into higher education in the 2023/24 academic year, a total of 49 percent had highly educated parents; that is, parents with at least a three-year post-secondary education. At the same time, 18 percent had parents with a low level of educational attainment; that is, parents with no

more than two years of upper secondary education. If recruitment to higher education corresponded to the distribution in the population, the proportion with parents who had a high level of educational attainment among entrants would be around 34 percent, while the proportion with a low level of educational attainment would be 28 percent. The difference between the distribution in higher education and that in the population can be seen as a rough estimate of the social distortion in the recruitment balance to higher education institutions.

Most common for the youngest entrants into higher education to have well-educated parents

It is much more common for younger entrants into higher education to have highly educated parents than it is for older entrants. In the 2023/24 academic year, 58 percent of entrants into higher education who were no more than 21 years of age when they commenced their studies, had highly educated parents. The proportion declines with rising age, and in the oldest age group, 35–, only 15 percent had highly educated parents. This pattern among entrants into higher education reflects the situation in the population; there too, the proportion with highly educated parents is highest in the youngest age group and lowest in the oldest.

Highly educated parents are common among students in programmes to become physicians or architects

The proportion of students with highly educated parents varies between different higher education programmes. Among entrants into major programmes leading to a professional qualification in the 2023/24 academic year, the highest proportion with highly educated parents were found in programmes to become physicians and architects, at 78 and 73 percent, respectively. In certain other higher education programmes, the distribution according to the parents' level of educational attainment better resembled that of the population. In 2023/24, between 19 and 33 percent of entrants into programmes to become vocational teachers, dental hygienist, special needs teachers, preschool teachers, prescriptionists, special education teachers, radiographers, study and career guidance counsellors, specialist nurses, occupational therapists and primary school teachers had highly educated parents, which is below the level in the population.

Among entrants into general programmes in the 2023/24 academic year, the proportion with highly educated parents was greatest in the two-year masters' programmes, at 55 percent. For one-year masters' and bachelors' programmes, the proportions were 37 and 49 percent, respectively. In higher education degree programmes, 33 percent of entrants had highly educated parents. In fine and applied arts programmes, entrants into bachelors' programmes in the field had the greatest proportion of highly educated parents, at 61 percent.

Large proportion with highly educated parents at the Stockholm School of Economics

The proportion of entrants with highly educated parents varies greatly between higher education institutions. Among higher education institutions with at least 250 entrants in the 2023/24 academic year, the variation was between 30 and 78 percent, and it was the Stockholm School of Economics that had the highest proportion. After that came another higher education institution in Stockholm – the Royal College of Music – where 68 percent of entrants had highly educated parents. The lowest proportion of entrants with highly educated parents, at 30 percent, was found at Marie Cederschiöld University. The differences between the higher education institutions is partly linked to their programme offering; for example, higher education institutions with a large proportion of lengthy programmes tend to have a large proportion of students with highly educated parents.

Swedish and foreign backgrounds make a difference when parents' educational attainment level is the same

The Swedish population can be broken down according to Swedish and foreign background (incoming students from abroad are not included), and the transition to

higher education differs for the two groups when the parents have the same educational attainment level. For example, among those with parents educated to a compulsory or upper secondary level, it is more common to enter higher education if the person has a foreign background compared to a Swedish background. Among people born in 1998 and who had parents educated to compulsory level, 13 percent had entered higher education at the latest by the age of 25 if the parents had a Swedish background, while the corresponding figure for those with a foreign background was 31 percent. If the parents were highly educated – that is, they had a lengthy post-secondary, or postgraduate, educational attainment level, there was conversely a higher proportion entering higher education among those with a Swedish background than a foreign one.

Studies abroad more common if parents are highly educated

The proportion of students studying abroad increases with the parents' educational attainment level. Among the 25-year-olds in 2023 with parents educated to postgraduate level, 18 percent had studied abroad with Swedish study aid. For 25-year-olds with parents who had a post-secondary education of at least three years, the proportion who had studied abroad was 11 percent, while it was only 3 percent among those whose parents had a low educational attainment level.

A small proportion commence postgraduate studies, but there are great differences based on the parents' educational attainment level

The proportion of people in an age group who commence postgraduate studies is lower than the proportion who commence studies at foundation or advanced level. In the age group born in 1993, 0.6 percent had commenced postgraduate studies by the age of 30 at the latest (the proportion of individuals transitioning to studies at foundation or advanced level up to the age of 25 was around 47 percent). However, the social distortion in the recruitment balance exhibits the same pattern as in the transition to foundation level and advanced level, meaning that the higher the educational attainment level of the parents, the greater the proportion who commence postgraduate studies. In the age group of people born in 1993, just 0.1 percent of those with parents educated to compulsory level only had commenced postgraduate studies by the age of 30 at the latest. The corresponding proportion was 4.7 percent among those with parents educated to postgraduate level.

Higher proportion with highly educated parents among third-cycle new entrants

The over-representation of entrants into higher education with highly educated parents is amplified in the transition to doctoral studies. Among postgraduate entrants in the 2022/23 academic year, 59 percent had highly educated parents, 12 percent of whom had parents educated to postgraduate level.

List of terms

andel	share, proportion
antal	number
ej uppgift	no information available
examinerade	graduates
doktorandnybörjare	third-cycle new entrants
forskningsämnesområde	research field of study/subject area
föräldrarnas utbildningsnivå	parents' level of educational attainment
- forskarutbildning	- postgraduate education (third-cycle education)
- eftergymnasial utbildning, 3 år eller längre	- post-secondary education, 3 years or more
- eftergymnasial utbildning, 2 år eller kortare	- post-secondary education, 2 years or less
- gymnasial utbildning, längre än 2 år	- upper secondary education, more than 2 years
- gymnasial utbildning 2 år eller kortare	- upper secondary school education, 2 years or less
- förgymnasial utbildning	- compulsory education
gymnasieutbildning	upper secondary education
- högskoleförberedande program	- higher education preparatory programmes
- övriga program	- other programmes
- ej gymnasieutbildning	- no upper secondary education
humaniora	humanities
högskola	higher education institution
högskolenybörjare	entrant into higher education
högskoleutbildning	higher education programme
juridik	law
konstnärlig utbildning	fine and applied arts
kvinnor	women
kön	sex
lantbruk	agriculture
läsåar	academic year
medicin	medicine
män	men
naturvetenskap	natural sciences
nybörjare	entrants
nybörjare vid visst universitet/högskola (högskolanybörjare)	entrant into a certain university/higher education institution (entrant into higher education)
nybörjare på program mot yrkesexamen	entrant into a programme leading to a professional qualification
nybörjare på generella program	entrant into a programme leading to a general qualification
område	field
procent	percent
procentenhet	percentage point
program	programme
samhällsvetenskap	social sciences
skogsbruk	forestry
studenter	students
tabell	table
teknik	technology
teologi	theology
totalt	total
undervisning	teaching
universitet	university
utbildning	education
vård och omsorg	health and social care
ålder	age
årskull	age group/cohort